ԺԱ· ՏԱՐԻ 3003 ԹՎԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՄԵՀԵԿԱՆ 4386 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1894 13 ՇԱԱՊԱՆ 1311 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արժէք	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներու	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ		Ղրուշ	50

Ստորագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 7/19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1894

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ՌՈԲԵՐԴ ՊԷԼԼԱՆԴԻՆ ԵՒ ԻՒՐ ՎԷՊԵՐ

Անգլիա տեսակին մէջ հազուագիւտ գրական կորուստ մը կրեց նախորդ շաբթու։

Ռոպերդ Պէլլանդին, գրական ոգւով տոգորուած բազմափորձ զբօսաշրջիկ, իրեն մասնաւոր գործ ընտրած էր վէպեր գրել մանկանց համար։ Բայց այնքան յառաջ տարած էր այս ճիւղ որ տղոց չափ հետաքրքրութեամբ մեծերն ալ կը կարդային իր գրուածները։ Մանկութեան եւ պատանեկութեան ամբողջ սերունդներ հմայած էր պատմելու աննման ոճովը։ Եւ այսօր իր սուգը կը բռնէ բոլոր անգլիախօս աշխարհն, ոչ միայն որովհետեւ այն մանուկներ եւ պատանիներ այսօր չափահաս են, այլ եւ զի չափահասներն ալ ի վաղուց վարժուած էին յարգել նոր սերունդին այս նոր կերպ դաստիարակը։

Էտինպուրկ ծնած էր 1825ին։ 16 տարեկան էր երբ Քանատա գնաց բախտ փնտռելու, եւ վեց տարի ծառայեց Հըտսընի ծովախորշին Ընկերութեան։ 1847ին Սկովտիա դառնալով, յաջորդ տարին հրատարակեց իր առաջին գիրք, «Հըտսընի ծովախորշը, կամ հանապազօրեայ կեանքն Հիւսիսային Ամերիկայի անապատներուն մէջ» անուամբ։ Պահ մը ծառայեց տպարանի մը մէջ. բայց վարժուած ըլլալով բացօթեայ համարձակ կեանքի, գրասենեկի աշխատութենէն չախորժեցաւ,—այն գրասենեկի աշխատութենէն որ մեր դպրոցական սերունդներուն գերագոյն իտէալն է։ 1856ին, ամեն առեւտրական գործ մէկ կողմ նետելով, գրականութեան յարեցաւ իբրեւ միայն գործ։ Այն թուականէն կը սկսին մանչերու եւ աղջիկներու համար իր գրած վէպեր։ «Բոստեղէն Կղզին», —«Սառոյցի Աշխարհը», —«Դեւասի Մուշտակագործք», — «Ռէնճըր», — «Քորալ Շուին»,—եւ այլ գրուածք հետզհետէ երեւցան։ Ամեն Ծնունդի տօնին իբրեւ կաղանդչէք անպատճառ բան մը պիտի ներկայէր իր նորաստի ընթերցողաց հետաքրքրութեան։ Իրեն կանոն դրած էր անձամբ տեսած երկիրներուն եւ ժողովուրդներուն կեանքէն միայն բան գրել, որով իր նկարագրութիւնք կենդանի եւ վառվռուն կ'ըլլային։ Քանատայի մէջ անցուցած տարիներն ամերիկեան երկրին եւ կեանքին վրայ քանի մը հատորներ ներշնչած էին իրեն։ Նաւազներու կեանքէն բան մը գրելու համար, ժամանակ մը մնաց փարոսի մը մէջ, եւ գրեց «Փարոսը»։ Հանքագործներու կեանքէն բան մը գրելու համար, իջաւ Քորնուալլի հանքերն, եւ Միջերկրականի ծովահէններուն վրայ պատմութիւն մ'ընելու համար ժամանակ մը ի Ալճէրիա բնակեցաւ, եւն. եւն։ Մանկանց համար գրելով հանդերձ, երեսուն տարի առաջ զգացած էր իր պատմութեանց իրական երեւոյթ մը տալու պէտքն։ Ամեն բան եղածին պէս նկարագրելով հանդերձ, իր գրուածք ֆիզիքապէս եւ բարոյապէս առողջ ոգի մը կը բուրէին։ Մինչեւ 1887 արտադրեց 74 հատոր, 62 ուրոյն վէպ պարունակող։ Քաջ գծագրիչ, իր նկարագրած վայրերը նաեւ կը գծագրէր, եւ իր ջրանկարներ գնահատուած են Սկովտական Նկարահանդէսին մէջ։ Առողջութիւնը խանգարուած ըլլալով, Իտալիա գնաց, եւ Հռոմ մեռաւ։

ՊԱՐԶ ԳԱՂԱՓԱՐ ՄԸ

Պ. Պէլլանդինի նպատակն եղած էր՝ նոր սերունդը զուարճացնելով հանդերձ հրահանգել եւ ազնուացնել։ Այս առաջադրութեամբ գրած վէպերուն մէջ մանկային ազնուագոյն բարեմասնութիւններն են որ կը փայլին։ Իր գիւցազունք եւ գիւցազնուհիք նոր սերունդին սիրելի կ'ըլլային իրենց հետաքրքրաշարժ գործերով, բայց միեւնոյն ժամանակ նոր սերունդին միտքին եւ սրտին մէջ կը դրոշմուէին անոնց պատուական զգացումներն, ազնիւ խորհուրդները, կարճ եւ պարզ խօսքերն որ երկար քարոզներէն շատ աւելի կ'ազդեն։ Պ. Պէլլանդին կրկնապէս կը ծառայէր նոր սերունդին.—Ամեն տեսակէտով կարդալու արժանի գրականութիւն մը անոր մատուցանելով, եւ սով իսկ անկարգ ընթերցումներու փորձութեան դէմ պաշտպանելով նոր սերունդը։ Միջավայրին համեմատ, 10—12 տարեկանէն ետքը մանկանց միտքը կը բացուի, հետաքրքրութիւնը կը սրի, եւ կարդալու բան կը փնտռեն։ Եթէ իրենց համար գրուած բան չգտնեն որ յափշտակէ իրենց միտքն, իրենց համար չգրուած բաները կը կարդան։ Աստի՝ մեծամեծ փորձութիւնք։ Միտքն այն կակուղ վիճակին մէջ շուտ կը կաղապարուի։ Ամենքս ալ փորձով գիտենք թէ մեր առաջին ընթերցումներ,—այն ընթերցումներ զորս պարտաւորութեան մը ներքեւ չենք ըրած, այլ մեր ընտրութեամբ, մեր ինքնաբուխ փափաքով,—անոնք շատ աւելի զօրաւոր դրոշմ մը թողած են մեր միտքին, նոյն իսկ մեր նկարագրին վրայ, քան ինչ որ կարդացած ենք աւելի հասուն խելքով։ Հոգեբանական այս պարզ դիտողութիւնն եղաւ Պ. Պէլլանդինի գրական գործունէութեան բովանդակ շարժառիթն։ Երբեմն պարզ գաղափարներ, տարրական ըմբռնումներ ո՜րքան հիմնաւոր արդիւնք կ'ունենան։ Բաւական է որ բնական կամ ընկերային երեւոյթի մը ճիշդ զննութեան արդիւնք ըլլան, այն պարզ գաղափարներ թէ՛ գիտական, թէ՛ արուեստական եւ թէ բարոյական կարգի մէջ արդիւնաւոր եզրակացութիւններու կրնան յանգիլ։ Պ. Պէլլանդինի գրական գործունէութիւնն այսպէս եղաւ։ Առաջին հատորէն մեծ ընդունելութեան արժանացաւ, եւ ախորժակով կերուած ու լաւ մարսուած կերակուրին պէս որ ֆիզիքական կազմուածը կը զօրացնէ, իր հատորներ ալ նոր սերունդին իմացական եւ բարոյական կազմուածը զօրացուցին։

Թէ ինչպէս տղայ մը ինքնօգնութեամբ մարդ կ'ըլլայ. թէ ինչպէս յարատեւութիւն, համբերութիւն, տոկունութիւն ամենամեծ դժուարութեանց կը յաղթեն, մանաւանդ կեանքի առաջին շրջաններուն մէջ. թէ ինչպէս գէշ ընկերներ՝ պատանեկութիւնը մոլորեցնելով՝ մարդուն բոլոր կեանքը կրնան թշուառացնել. թէ ինչպէս ժուժկալ, ողջախոհ, ճշմարտախօս եւ հաւատարիմ պատանեկութիւն մը կը պատրաստէ պատուաւոր, քաջողջ եւ յաջող չափահասութիւն մը,—այս եւ սոյնպիսի բարոյական հասարակ-տեղի՝ իբրեւ խրատ խօսուելով՝ նոր սերունդին մէկ ականջէն կը մտնեն եւ միւսէն կ'ելնեն։ Բայց երբ մուտ գտնեն զուարճալի վէպերու մէջ, երբ մարմնաւորուին երիտասարդ հերոսներու եւ հերոսուհիներու վրայ, այնպէս կը ներգործեն նոր միտքերու, եւ բազում այն է որ հիմնապէս կը ներգործեն, անջնջելի հետք մը թողլով հոն։

* * *

ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐ ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

Անգլիագէտները գիտեն թէ այս տեսակ գրականութեան մասին Անգլիացիք մասնաւորապէս հարուստ են։ Ո՛չ միայն եկեղեցականներ,— ամուսնացած եւ աշխարհային կեանքը սիրած անգլիացի եկեղեցականներ,—այլ եւ իրենց բոլոր կեանքը կրթական եւ գրական աշխատութեամբ անցուցած Անգլուհիներ գրած են յատկապէս մանկութեան եւ պատանեկութեան համար։ Տղոց համար գրուելնուն պատճառաւ այս գրուածներ տղայական չեն, եւ Պ. Պէլլանդին գեղեցիկ օրինակ մ'էր թէ Մանկանց համար Գրականութիւնը ճշմարիտ գրականութիւն մը կրնայ ըլլալ. զի ո՛չ միայն Արուեստի Նրբութիւնն, այլ եւ պարզութիւնը մի՛ն է ճշմարիտ Գրականութեան յատկանիշերէն։

Անգլ. քննադատի մը հետեւեալ դիտողութիւնք ուշագրաւ են.

«Այսօրուան տղայք շատ մը նկատմամբ նախանձելի վիճակ ունին։ Կէս դար առաջուան իրենց նախորդներէն աւելի բախտաւոր են շատ մը կէտերու վրայ, եւ ամեն բանէ աւելի գիրքերու մասին։ Ուրիշ ո՛չ մէկ կէտի վրայ այնքան որոշ հակապատկեր մը կայ ներկային եւ անցելոյն միջեւ, նոր սերունդին համար հին գրուածներուն եւ նորերուն միջեւ։ Մեր ընթերցողներէն անոնք որ իրենց մանկութեան օրերը կը յիշեն՝ անշուշտ դիտած են այն ժամանակի մանկական գիրքերուն տարբերութիւնն հիմակուաններէն։ Պիտի յիշեն այն ժամանակն երբ մանկանց գրադարանը շատ աղքատ էր, մանկանց յատուկ գրքեր ո՛չ մէկ գիրք կար, ի բաց առեալ անմոռանալին Ռոպէնսոն Քրուզոէ, որոյ վրայ հազիւ թէ ակնարկ մը նետել կը յօժարին այժմեան տղայք։ Օրիորդ Էճուորթի վէպերն ամենէն աղէկներն էին, եւ հիմակ ալ քիչ շատ կը կարդացուին դեռ. թէեւ շատոնց ի վեր առաջնակարգ չեն այլ եւս։ Բայց կրնա՞նք գէթ այսչափ ըսել «Սանտֆորդ եւ Մէրթըն» կամ «Ֆէյրչայլտ ընտանիք» վէպին համար, կամ Տիկին Պարպոլտի եւ Տիկին Թրիմըրի բարեմիտ երկերուն համար։ Կիրակնօրեայ ընթերցման համար կար Պընեանի գիրքն, այն անմահ հեղինակութիւնը. բայց անիկայ լմնցնելէ ետք, ուրիշ բան չկար գրեթէ, ի բաց առեալ քանի մը տետրակներ՝ տէրունական հանգիստը չյարգելու, կամ ոգելից ըմպելիք գործածելու եւ կամ հայհոյելու չարիքներուն վրայօք։ Իսկ տղայոց նոր սերունդն աւելի առատ ունի իւր տրամադրութեան ընթեռնլի գիրքեր։ Անոր համար կ'աշխատին կէս-երկոտասնեակ առաջնակարգ գրողներ եւ կէս-հարիւրի չափ ուրիշ գրիչներ։ Պ. Ռ. Պէլլանդին անոնցմէ մէկն էր միայն։ Յիշատակելի են Քինկըզըն, Հէնդի եւ Ժիւլ Վէռն, եւ թէպէտ Ռ. Սդէվէնսըն եւ Ռայտըր Հակարտ միայն տղոց համար չեն գրեր, բայց երկուքն ալ հեղինակած են վէպեր նոր սերունդին համար, անանկ վէպեր զորս տղայք հաճոյքով կը կարդան եւ որք լաւ կ'ազդեն անոնց վրայ։ Պէտք չունինք այս ցանկն երկարելու։ Վերջին անգամ երբ Ս. Ծննդեան առթիւ հրատարակուած գիրքերուն վրայ խօսեցանք, յիշեցինք թէ տղոց համար եւ պատանեկութեան համար ո՛րպիսի անհամար զանազանութեամբ գիրքեր, գրական եւ գեղարուեստական գործեր, կ'արտադրուին այժմ։ Առատութիւն մը կայ, որոյ մէջէն ընտրութեան դժուարութիւն կը քաշէ մարդ, այնչափ շատուոր եւ այնչափ ընտիր հեղինակներ իրենց տաղանդն այսօր նոր սերունդին ծառայութեան տակ կը դնեն։ Եւ այս ալ միայն մէկ եղանակին բերքն է, մէկ տարւոյ արտադրութիւն, կաթիլ մը միայն՝ մանկութեան եւ պատանեկութեան սեփական գիրքերու յորդահոսն մակընթացութեան մէջ։»

Քննադատը կը յարէ թէ անգլիացի տղայք արդէն դատողութեան եւ ճաշակի տէր են, գիտեն առատութեան մէջէն ընտրել լաւագոյնն, եւ այն աստիճան խրատու նայող են որ լաւ գիրքը շատ կը տարածուի իրենց մէջ, իսկ հետեւակ հեղինակութիւն մը միշտ հետեւակ կը մնայ, առաջնակարգ չըլլար երբեք։ Բնազդմամբ կը շարժին, բայց իրենց բնազդ ընդհանրապէս ուղիղ է։ Իրենց սիրելի հեղինակներն ունին, եւ արդարեւ մանկանց սիրելի եղած հեղինակներ իրենց տեսակին մէջ լաւագոյններն են։ Պէլլանդին այս կարգէն էր ահա, եւ զՊէլլանդին այն աստիճան սիրած եւ գնահատած ըլլալնին ոչ սակաւ պատիւ կը բերէ անգլիական մանկութեան եւ պատանեկութեան։

* * *

ՀԱՅ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ

Այս օրերս մեռած անգլիացի հեղինակ մը մեր ընթերցողաց ճանչցնելու առթիւ, խօսած եղանք գրականութեան ճիւղի մը վրայ որ մեր մէջ գրեթէ բնաւ գոյութիւն չունի։ Խօսքերնիս դասագիրքերու վրայ չէ։ Վարժապետներու հետ չէ գործերնիս։ Ո՞ւր է մեր մէջ գրագէտն որ իր գրիչը սեփականած ըլլայ ամենէն փափուկ սերունդը զուարճացնելու եւ հրահանգելու։ Եթէ նոյն իսկ չափահաս սերունդին համար թարգմանածոյ գրականութիւնը ճշմարիտ գրականութիւն չէ, ո՛րչափ աւելի մանկանց համար։ Մանկանց սեփական գրականութիւն մը ամեն ազգ իր մէջ պէտք է ծնի։ Այսօր մանկանց համար հոգեբանութիւն մը կայ։ Երեւելի իմաստասէրներ, ընկերաբաններ, մանկական հոգին քննել եւ վերլուծել իրենց բուն գործ ըրած են։ Ժամանակ է որ մեք եւս սկսինք դպրոցականէ տարբեր կերպով մ'ալ ի նկատ առնուլ մեր մանկութեան ու պատանեկութեան պէտքերը։ Ներշնչեալ գրիչներու համար, զգայուն սիրտերու եւ դիտող միտքերու համար, գործունէութեան ընդարձակ դաշտ մը կայ այս կողմ։

Բ. Փ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ռուս պատուիրակներն հացկերոյթ տուին գերման պատուիրակներուն՝ առեւտրական դաշնագրին կնքման առթիւ, եւ երկուց ժողովրդոց եղբայրակցութեան համար բաժակ պարպեցին։ Դաշնագրին ստորագրումը մասնաւոր հանդիսաւորութեամբ մը տեղի ունեցաւ նախարարապետական պալատան մէջ։ Երկու կողման երկերկու պատուիրակներէն զատ, որք ստորագրեցին, ուրիշ երկերկու բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ ալ իբրեւ վկայ գտնուեցան։ Ստորագրուելիք օրինակները Պերլինի կայսերական տպարանին մէջ պատրաստուած էին, եւ կ'ըսուի թէ գերմանական գեղարուեստի հրաշակերտներ էին։ Ինչպէս յայտնի է, դաշնագիրը 21 յօդուածէ կը բաղկանայ, եւ 10 տարւոյ պայմանաժամով կնքուած է։ Գերման կառավարութիւնն ամեն ճիգ պիտի թափէ Ռայխսթակին ընդունիլ տալու համար զայն. զի ամեն հաշիւ կը ցուցնէ թէ մի քանի ձայնի տարբերութեամբ կամ պիտի ընդունուի եւ կամ պիտի մերժուի։ Զինուորական օրէնքին չափ կառավարութիւնը կարեւորութիւն կու տայ սոյն դաշնագրին։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ քաղաքային ամուսնութեան խնդիրը քանի կ'երթայ կը մեծնայ. Փեշթայի արքեպիսկոպոսին հրամանաւ, ամեն եկեղեցեաց մէջ ծանուցուեցաւ թէ «այն (ազատամիտ) կաթոլիկներ, որք անցեալ շաբթուան գումարման մասնակցեցան եւ (քաղաքային ամուսնութեան ծրագրին հաւանելով) բողոքեցին Վաշարի կարդինալի նախագահութեան ներքեւ ի Փեշթա գումարեալ կաթոլիկ մեծ ժողովոյն որոշումներուն դէմ, այս կաթոլիկներ, Տրենտոնի Եկեղեցական ժողովոյն հակառակ վարմունքի մէջ գտնուած ըլլալով, իրենք զիրենք կաթոլիկ յորջորջելու իրաւունքը կորուսած են։»

Պ. ԳԼԱՏՍԹՈՆ ի Պիառից ընդունեց Բէշթի Նափլօ մաճառ մեծ թերթին թղթակիցը, եւ զանազան խնդիրներու վրայ անոր հարցումներուն պատասխանելով, իր մօտալուտ հրաժարման զրոյցն հերքեց։ Հունգարիոյ Խորհրդարանին մատուցեալ քաղաքային ամուսնութեան ծրագրին վրայ խօսելով, ըսաւ թէ մաճառ նախարարութեան ընթացքը քիչ մը հապճեպ կը գտնէ։ Սերպիոյ վիճակին համար ալ ըսաւ թէ մտահոգութեան նիւթ մ'է։

ԽՐՈՒԱՏԻԱ. — Վիեննայի լրագիրք կը ծանուցանեն մահն խռուատ եկեղեցականի մը, որ մեծապէս նպաստած է իր հօտին իմացական զարգացման։ Սդրոսմայեր եպիսկոպոսին մտերիմ խորհրդական Տրթ. Ռաչքի աբեղայն էր այս, նախկին նախագահ եւ հիմնադիր հարաւային Սլաւաց Ակադեմիային։ Կարեւոր երկեր հրատարակած էր հարաւային Սլաւաց անցելոյն վրայ, եւ Խռուատիայէն դուրս ալ գրական համբաւ հանած էր։ Երեք տարի առաջ Ռուսիոյ Կայսրն առաջարկեց կաթոլիկաց համար գահերիցութիւն մը հաստատել եւ անոր իշխանութեան տակ դնել Ռուսիոյ ամեն կաթոլիկները։ Կայսրն ինք կ'ուզէր որ խռուատ Ռաչքի վարդապետն ըլլար առաջին գահերէց արքեպիսկոպոսը։ Ռուս պաշտօնատար մը Ակրամ գնաց, եւ այս բանն առաջարկեց։ Վատիկան եւս խորհուրդ տուաւ վարդապետին ընդունել այս առաջարկը։ Բայց գրասէր եկեղեցականն, որ այնքան կը սիրէր իր բնակավայրն եւ իր նոր հիմնած Ակադեմիան, նախամեծար համարեց պարզ վարդապետ մնալ իր երկրին մէջ քան արքեպիսկոպոս ըլլալ Ռուսիոյ մէջ։

ԵՐԴՈՒԵԱԼՔ Յ'ԱՄԵՐԻԿԱ.— Միացեալ Նահանգաց Ուայօմինկ նահանգին մէջ ուր ժամանակէ մ'ի վեր կանայք եւս երդուեալ դատաւոր կրնան ըլլալ, զուարճալի դէպք մը տեղի ունեցաւ այս օրերս։ Դրամական հատուցման կամ տուգանքի ծանր դատ մը, որ հասարակութեան միտքը ջերմապէս զբաղեցուցած էր, քանի օրէ ի վեր կը դատուէր դատարանին առջեւ։ Նորահաստատ օրէնքին համեմատ, ո՛չ միայն քանի մը կանայք անդամ էին 12 հոգիէ բաղկացեալ երդուելոց խմբին, այլ եւ տիկիններէն մին, շատ պատուաւոր ընտանիքէ եւ խելացի կին մ'ըլլալով, ատենապետուհի ընտրուած էր։ Վերջապէս, երդուեալք, այր եւ կանայք, սենեակ մը քաշուեցան իրենց վճիռը բերելու։ Բայց հոն ատենապետուհին իր պաշտօնակցաց հետ այնքան ջերմ վիճաբանութեան բռնուեցաւ որ՝ արդէն ուշագրաւ վիճակի մէջ ըլլալով՝ բնութեան աւանդը ժամանակէն առաջ յանձնեց աշխարհի։ Ինք եւ նորածին մանուկն ալ քաջողջ վիճակի մէջ էին սակայն։ Վիճաբանութիւնը պահ մը ետքը կըրցաւ շարունակուիլ, հակառակ այս 13րդ երդուեալին երեւման, եւ ի վերջոյ երդուեալք դառնալով ատեանը, ծանուցին իրենց որոշումը։ Բայց դատը կորսնցնող կողմին փաստաբանն այժմ կը պնդէ թէ որոշումն ապօրէն է, քանի որ խորհրդակցութեան միջոցին 13րդ անձ մը մտած է երդուելոց սենեակը։ Տեսնե՛նք ի՛նչ պատասխան պիտի տրուի այս առարկութեան։ Բայց մեզ կը թուի թէ այս պատմութիւն աւելի եանքի երեւակայութեան մը ծնունդ պէտք է ըլլայ քան իրականութիւն։

ՔՈՐՆԵԼԻՈՒՍ ՀԷՐՑԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Կը յիշուի թէ վախճանեալ Պառոն Ռէյնաքի ժառանգորդաց կողմէ առնելիքի դատ բացուած էր Պ. Հէրցի դէմ, եւ իրենց փաստաբանը կ'ուզէր հաստատել թէ Փարիզի

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (157)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

—Զգուշացէք, տիկին, գոչեց դուքսը։ Ծայրայեղութեան մի՛ մղէք զիս։

Կը կարծէր թէ մարքիզուհին դուրս նետել պիտի տար զինքը։

Սիլվրէլ չէր լսած Պելէնի խօսքերը զորս աւելի մրմնջած էր քան արտասանած։ Բան մը չէր հասկնար, անձկագին կը սպասէր։

Ծառայ մը ներս մտաւ։

—Պ. Մարքիզը ապարա՞նքն է, հարցուց մարքիզուհին։

—Հիմակ եկաւ։

—Խնդրեցէք որ հոս գայ անմիջապէս։

—Տիկի՛ն, գոչեց Պելէն։ Այս գրգռումը...

—Երկար ատենէ ի վեր կը սպասէի այն մարդուն որ ի Պօստօ Էսմէրալտա դրամատէր կը կոչուէր, եւ զոր դատարանները իբր գող դատապարտեցին...

—Անէ՛ծք, գոչեց Պելէն, որ յարձակելու պէս շարժում մը ըրաւ։

Բայց նոյն միջոցին ներս մտաւ Պ. տը Ֆավրէյ։

Եթէ երբեք պարկեշտ, խղճամիտ դատաւորի տիպարն իրականանայ, ապահովապէս յանձին Պ. տը Ֆավրէյի է։

Բարձրահասակ, լայն ճակատով, մեծ ու խելացի աչքով, մինչեւ ուսերն իջնող ճերմակ մազերով, Պ. տը Ֆավրէյ, սեւազգեաց, արդարութեան կենդանի մարմնացումը կը թուէր։

Տեսաւ երկու մարդերը, եւ արագ ամպ մը մթացնեց իր դէմքը։

Չխոնարհեցաւ.

—Զիս խնդրեր էք, տիկին, ըսաւ Մարքիզուհիին, համակերպեցայ ձեր հրամանին։

Պելէն, ափիբերան, այս հանդիսական երեւումէն ապշած, անկապ խօսքեր կը թոթովէր. Սիլվրէլ ջերմեռանդ մաղթանքներ կ'ուղղէր երկինք՝ որպէս զի գետինը հաճի կուլ տալ զինքը...

—Պարոն տը Ֆավրէյ, ըսաւ Մարքիզուհին, Պ. տը Պելէն դուքսը հոս եկած է օրիորդ տը Ֆավրէյի ձեռքը խնդրելու։

Մարքիզը նայեցաւ կեղծ դուքսին։

—Եւ այս մարդը դեռ հո՞ս է, ըսաւ հանդարտօրէն։ Ուրեմն ինծի կ'իյնայ զինքը վռնտել։

—Պարո՛ն, գոչեց Պելէն։

—Եւ որովհետեւ իրեն արժանի միակ պատասխանն ուղղեցի, այսինքն արհամարհոտ մերժում մը, գիտէ՞ք ինչ համարձակեցաւ ըսել ինծի։

—Այս մարդը ամեն տեսակ յանդգնութիւն ունի։

—Համարձակեցաւ սպառնալ ինծ ձեզի դիմել, Պարոն տը Ֆավրէյ, եւ յայտնել զիս իբր յանցաւոր աղջիկ եւ անպատուուած կին... Ամբաստանեց զիս թէ սպանած եմ Օլիւոլի կիրճերուն մէջ անձկագին գիշեր մը աղէկներէս ծնած զաւակս...

—Եւ չիտակն ըսի, ըսաւ Պելէն, որ ալ ինքզինք կ'ելլէր։ Ա՛հ, պարկեշտ եւ ամբասիր մարդեր. ես գիտեմ ինչպէս պիտի ընկճեմ ձեր հպարտութիւնը...

Խօսքը չլմնցուց։ Զանգակը նորէն հնչած էր։ Երկու հուժկու ծառաներ ներս մտած էին։

—Այս մարդը դուրս նետեցէք, ըսաւ դատաւորը։

—Զի՛ս... Եթէ համարձակին վրաս ձեռք դնել...

—Հնազանդեցէ՛ք, ըսաւ Պ. տը Ֆավրէյ։

Կաշկանդուած ձեռքեր իջան Պելէնի վրայ։ Ի զուր կը փորձէր ընդդիմանալ. զսպուած էր։

Սիլվրէլ խոյս էր տուած։

—Եւ եթէ երբեք, պարոն տը Պելէն դուքս, համարձակիք իմ առջեւս երեւնալ, եթէ երբեք բառ մը ելլէ ձեր բերնէն ի վնաս տիկին մարքիզուհիին, աշխարհի ամենէն պարկեշտ կնոջ պատւոյն, ձեզ պատժելու հոգը ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն պիտի յանձնեմ...

Փրփրալով, կապտագոյն, Պելէն ա՛լ չէր դիմադրեր։

—Թողէ՛ք զիս, ըսաւ ծառաներուն։

Դատաւորին մէկ նշանին վրայ՝ ազատ ձգեցին զայն։

Պելէն գլխարկը դրաւ։

—Ցտեսութի՛ւն, Պ. տը Ֆավրէյ, ցտեսութի՛ւն, մարքիզուհի... պիտի հասկնաք թէ քանի՛ պիտի նստի ձեզ զիս նախատելը։

Մարքիզը, գարշոտ շարժումով մը դուռը ցուցուց։

Պելէն դուրս ելաւ։

Դանդաղելով դուռն հասաւ։

Հոն, Սիլվրէլ իրեն կը սպասէր, ամօթահար, զգալով թէ վերջապէս քիչ յանդգնութիւն ցոյց տուած էր իր բարեկամը պաշտպանելու համար։

—Եկո՛ւ, Սիլվրէլ, ըսաւ Պելէն քաշելով զայն, վրէժ լուծել կ'ուզեմ։ Պէտք է որ անպատուութիւնը գգետնէ բոլոր այս ընտանիքը եւ իմ ոտքերուս տակ ձգէ զանոնք պաղատագին։ Եկո՛ւ, եւ ամենէն առաջ, Ֆավրէյ հպարտ Մարքիզուհին խոնարհեցնելու է յանձին իր քրոջ Սիլվրէլ պառոնուհիին։

Մարքիզն ու իր կինը առանձին մնացեր էին։

—Պարո՛ն, ըսաւ տիկին տը Ֆավրէյ, խօսիլ կ'ուզեմ ձեզ հետ...

—Պատրաստ եմ ձեր հրամանին, սիրելի եւ ազնիւ կին, ըսաւ դատաւորը։

Եւ առաջ անցնելով տարաւ զայն մինչեւ իր աշխատութեան խուցը, որուն դուռը գոցուեցաւ իրենց վրայ...

ԺԶ.

ՏԱՄՈԿԼԷՍԻ ՍՈՒՐԸ

Երբ Մարսիալ տիկին տը Ֆավրէյի խոստովանած էր իր սէրը Լիւսիին վրայ, մարքիզուհին սարսռացեր էր։ Այդ ճշմարիտ, խորին սէրը որուն չէշտը չէր կրնար զինքը խաբել, թրթռացուցած էր իր սրտին ամենէն թաքուն թելերը։

Եւ եթէ անմիջապէս չէր պատասխանած, եթէ բաղձացուած յոյսերը չէր տըւած երիտասարդին, պատճառն այն է որ իր կեանքին, Լիւսիի կեանքին, վերջապէս Պ. տը Ֆավրէյի կեանքին մէջ գաղտնիք մը կար որ, ինչպէս յայտարարած էր, մինակ իրեն չէր պատկաներ։

Արդարեւ, մարքիզուհիին կեանքին մէջ անհանգստութիւն մը կար, եւ Ժագ տը Քոսթպէլի համար տածած սէրը, անոր մահուան եւ իր զաւկին առեւանգման ահաւելի պարագաները գիտցողին համար կըրնար տարօրինակ երեւնալ որ անիկա իր կեանքը մենութեան մէջ չէր անցուներ եւ թէ այդ նոր միութեամբը գրեթէ ստախօս ըրած կ'ըլլար մեռեալին յիշատակը։

Արդ, ինչ որ ո՛չ ոք գիտէր, ո՛չ ոք կըրնար գուշակել, սա է թէ Լիւսի տը Ֆավրէյն իրապէս իր աղջիկը չէր։

Եւ որ ամենէն անհեթեթն է, Լիւսի Պ. տը Ֆավրէյին ալ աղջիկը չէր։

Աւասիկ իրողութիւնը.

Երբ Ժագ տը Քոսթպէլ, իր խոստման համեմատ ստիպուած երթալ իր կուրծքը ներկայացունել իր զոհերու գնդակներուն, իսկ կատար Օլիուլի կիրճերուն խորքին, թերեւս կը յիշուի որ Մառի տը Մովիլլէրի յանձնած էր կնքուած պահարան մը զոր ամբողջ տարի մը անցնելէն ետքը բանալ պատուիրած էր։

Երբ Մառի տը Մովիլլէր, իր զաւկին անհետացման պատճառաւ արդէն սոսկումէ խելայեղ, իմացած էր Քոսթպէլի մահը, զառանցագին տենդէ բռնուած էր որ երկար ամիսներ վախ ներշնչած էր իր իմացականութեան մասին։

Բարեբախտաբար Պ. տը Մովիլլէր՝ Լուի ԺԸ.ի կառավարութենէն իրեն յանձնուած պաշտօնովը մտազբաղ, բնաւ չէր խորհեր իր աղջկան վիճակին վրայ։

Արդարեւ գլխուն մէջ իր ընտանիքին հոգերէն աւելի կարեւոր մտածումներ ունէր. գաւառները կը շրջէր՝ կարեւոր պաշտօնով։

Իր բացակայութիւնը փրկութիւնն էր իրեններուն։ Մաթիլտ սքանչելապէս խնամեց իր քոյրը, եւ, քիչ քիչ, Մառի տը Մովիլլէր առողջացաւ։ Զգայութիւնը, որ այնքան սոսկալի յուզումներէ ցնցուած էր, վերջապէս առաւ իր հանդարտութիւնը, եւ ինք կրցաւ ակնարկ մը նետել ապագային վրայ։

Արդարեւ մտածած էր մեռնիլ։ Ժագ տը Քոսթպէլէն այրի մնացած, ուժգնակի բաժնուած իր զաւկէն, այնուհետեւ առանձնացած էր իր յուսահատութեան մէջ։ Բայց ձայն մը կը գոչէր իրեն թէ իրաւունք չունէր պայքարը լքելու։

Անամօթ Պիսքառը ըսած էր. չպիտի մեռցունէր Ժագը։ Իր վրիժառութիւնը, աւելի եղեռնական ըլլալու համար, գէթ կը խնայէր իր զաւկին կեանքը։ Մառի տը Մովիլլէր որոշեց իր բովանդակ կեանքը տալ այն արարածին խուզարկութեանը, զոր ճակատագիրը ծնելէն հարուածած էր եւ որուն կը սպառնային ամենէն զարհուրելի վտանգներն ապագային։

(Շարունակելի)

մէջ գտնուած մեծ կալուածներն որք Տիկին Հէրցի անուան վրայ են, իսկ Պ. Հէրցի դրամով գտնուած էին, (այն դրամով զոր ապահովելով չորթած էր Ռէյնաքէ,) եւ հետեւաբար դատարանը պէտք է հաշւէ թէ այն կալուածներ ո՛չ թէ Տիկին այլ Պարոն Հէրցի կը վերաբերին, որպէս զի առնելիքի համար վար դրուին: Դատարանն այս փաստին իրաւունք տուաւ, եւ դատապարտեց զՊ. Ք. Հէրց:

ԳԵՐՄԱՆ ՋՐԱՀԱՒՈՐԻՆ ԱՐԿԱԾԸ.—Պրանտէնպուրկ Նորաշէն գերմանական զրահաւորին մէջ պատահմամբ տեղի ունեցած արկածը զոր շաբաթ օրը ծանուցինք, կարծուածէն աւելի ծանր եղած է: Մինչեւ ցարդ 43 մեռեալք կան, եւ վիրաւորելոց թիւն յայտնի չէ դեռ: Զրահաւորն իւր արագընթացութեան փորձը կ՚ընէր, երբ կաթսային գլխաւոր խողովակը պայթեցաւ: Կայսեր եղբայր եւ նաւատորմի հրամանատար Հայնրիխ իշխան չորս մարտանաւով օգնութեան փութաց:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ կը զբաղի արմտեաց վրայ մաքսի յաւելման խնդրով: Երկրագործութեան նախարար Վիժէ յանձնաժողովին առաջարկած ութ ֆրանքը շատ գտաւ եւ եօթն ֆրանքով փոխանալ յանձնարարեց: Ըստ թէ Ֆրանսայի մէջ արմտեաց աժան ծախուիլն, յորմէ կը գանգատին երկրագործք, Ամերիկայի եւ Ռուսիոյ մէջ հնձոց առատ եղած ըլլալուն արդիւնքն է պարզապէս:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ այսօր, 7/19 փետր., դէպ ի միջօրէն Ֆրիտրիխսրուհ պիտի երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն Պիսմարք իշխանի, եւ երեկոյին պիտի դառնայ Պերլին:

ՌԱՅԽՍԹԱԿԻ մէջ առնուազն 20 քուէի մեծամասնութիւն մը արդէն ապահովուեր է, տուրքերու համար Ռուսիոյ հետ կնքեալ առեւտրական դաշնագիրն: Հետեւապէս, մտահոգութեան մեծ պատճառ մը վերցեր է Քափրիվի կոմսի վարչութեան համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ողբացեալ տիկին Արաքսի Կիւլպէնկեանի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ երէկ առաւօտ ի Գատըգիւղ, խուռն եւ ընտրեալ բազմութեան մը ներկայութեամբ: Դագաղն հանդէսով փոխադրուեցաւ Ս. Թագաւոր եկեղեցին ուր Ամեն. Տ. Խորէն Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց արարողութեանց: Ներկայ էին մայրաքաղաքիս գրեթէ բոլոր եպիսկոպոսները: Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազան կարճ այլ յուզիչ դամբանական մը խօսեցաւ:

Դագաղն հանուելով եկեղեցիէն, հանդիսական թափօրով առաջնորդուեցաւ Նաւամատոյց: Աղջիկն, թաւշեայ բարձիկի մը վրայ, կը տանէր հանգուցեալ տիկնոջ Շեֆքաթ պատուանշանը, եւ փոխնակամաց ու ազգականաց կողմէ ղրկուած բազմաթիւ շքեղ պսակներ ու ծաղկեայ խաչեր: Յունաց եկեղեցիին առջեւ, որուն զանգակը կը զարնուէր, կանգ առաւ թափօրը եւ յոյն քահանայք աղօթքներ կարդացին:

Շոգենաւը, որ առաւօտուն յուղարկաւորները կամուրջէն Մոտայի Նաւամատոյցը փոխադրած էր, դագաղն եւ յուղարկաւորները անտի փոխադրեց ի Սիրքէճի, ուսկից երկաթուղւոյ կառախումբով ուղղուեցան Եէտի-Գուլէ:

Վաղամեռիկ տիկին Արաքսի մարմինն ամփոփուեցաւ Ազգ. Հիւանդանոցի շրջափակին մէջ, Կիւլպէնկեանց դամբարանին, իր ամուսնոյն գերեզմանին քով:

* * *

Երէկ, կայսերական Թիկնապահ մը Կիւլպէնկեանց տունն երթալով, Սենեկապետ Եմին պէյի կողմէ նամակ մը յանձնեց առ այրի տիկին Վահան էֆէնտի, որով ցաւ կը յայտնուի կայսերական Հարէմի երկրորդ քարտուղար տիկին Արաքսի Կիւլպէնկեանի մահուան առթիւ: Եմին պէյ մխիթարական խօսքեր ուղղած է ողբացեալ տիկնոջ սգաւոր մօրն:

* * *

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան վարժարանն այսօր գոց կը մնայ՝ ի նշան սգոյ, տիկին Արաքսի Կիւլպէնկեանի մահուան առթիւ. տիկին Արաքսի այդ ընկերութեան մէջ գործօն դեր մը ստանձնած եւ անձնուիրաբար աշխատած էր տարիներով:

Տնտեսական Խորհուրդն հետեւեալ շրջաբերականն ուղղած է մայրաքաղաքիս Թաղական խորհրդոց եւ ազգ. հաստատութեանց Խնամակալութիւններուն:

Պատրիարքարանի Օրինաց 46րդ յօդուածոյ տրամադրութեան համաձայն Մայրաքաղաքիս Ս. Եկեղեցեաց եւ ազգ. հաստատութեանց Թաղական Խորհուրդք, Խնամակալութիւնք եւ Հոգաբարձութիւնք պարտականութիւն ունին որոշեալ ժամանակներ իրենց մատակարարութեան հաշիւները ներկայացնել Տնտեսական Խորհրդոյ, որ յետ քննութեան կը տեղեկագրէ Քաղաքական Ժողովոյ:

Ըստ ընկալեալ սովորութեան, մինչեւ ցարդ այդ հաշուական գործողութիւնք կը կատարուէին Դեկտեմբերի վերջ եւ կը հաղորդուէին Խորհրդոյ. սակայն Պատկ. Քաղաքական Ժողովն աւելի պատշաճ գտած ըլլալով հաշուեփակի գործողութիւնը կատարել օրինական տարեգլխին, որոշած է որ յետ այսորիկ ազգային բոլոր հաստատութեանց հաշիւներն օրինական տարեգլխին՝ այն է Ապրիլ 30ին փակուին եւ ըստ այնմ տեղի ունենան համարատուութիւնք:

Պատկ. Քաղաքական Ժողովոյ սոյն որոշման համաձայն, կը խնդրուի Մայրաքաղաքիս Պատուարժան Թաղական Խորհուրդներէն, Խնամակալութիւններէն եւ Հոգաբարձութիւններէն որ բարեհաճին ըստ այնմ իրենց հաշուեփակի գործողութիւնն կատարել յառաջիկայ Ապրիլ 30ին, եւ Մայիսի մէջ հաղորդել Խորհրդոյս:

Ի դիմաց Տնտեսական Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
ԱՒԵՏԻՍ ԹՆԿՐԵԱՆ — ԵՂԻԱԶԱՐ ՄԵԼԻՔԵԱՆ
1 Փետրուար 1894

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Նախնական վարժարանաց տնօրէն Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտիի:

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ բարձրագոյն Նախակրթարանաց վարչութեան առաջին քարտուղար Օսման էֆէնտիի:

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Նախնական վարժարանաց վարչութեան առաջին քարտուղար Բասիմ էֆէնտիի:

Րապիայի աստիճան՝ Ջերմիկ գաւառակին գայմագամ Շիւքրի էֆէնտիի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ե. զօրաբանակի 10րդ զօրաբաժնին 19րդ կիսաբաժնին հրամանատար Միրլիվա Լութֆի փաշայի:

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ [illegible] լրագրոյ տնօրէն Պ. Սոլինաքի եւ Հանեայի ռուսական հիւպատոս Պ. Բանակի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ [illegible] լրագրոյ տնօրէն-խմբագիր Պ. Օ. Միլյէի եւ Ֆրանսայի խմբագիրներէն Պ. Էմիլ Մօնփուազէնի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Գերմանական դեսպան Բարոն Ռատոլին երեկ շաբաթ իրիկուն կայս. պալատան մէջ ճաշեց եւ յետոյ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ պատիւ ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու:

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ.—(Պաշտօնական Ցեկոյց). Փետրուար 4ի ուրբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ փետրուար 5ի շաբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր պատահած են, որոց մին մահացաւ: Ահաւասիկ մանրամասնութիւնները.

Բերա, Ելմա տաղ՝ մէկ: Զարդար [illegible]:

Բերայի Թնդանօթաձիգ զօրաց զօրանոցէն՝ մէկ: զինուոր:

Գասըմ Փաշա՝ մէկ: Նարիկ:

* * *

Փետրուար 5ի շաբաթ օրուան ժամ 6էն մինչեւ փետրուար 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ երեք դէպքեր պատահած են, որոց երկուքը մահացաւ: Առաջուան բռնուածներէն չորսը մեռած են եւ չորսը ապաքինած: Ահաւասիկ մանրամասնութիւնները:

Բերա, Տօլապ Տէրէսի՝ երկու: Հռիփսիմէ Յարութիւնեան, [illegible] եւ Հայկ Համբարձումեան, [illegible]:

Թաքսիմ՝ մէկ: Մարիցա Եօրկի:

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Գասըմ Փաշա՝ երկու: Դիմիտրօքլի, Կալֆիէլ (խոհարար) եւ Իւսուֆ Մուսթաֆա:

Բ. զօրաբաժնէն՝ երկու: Զինուոր:

ՇԱՔԻՐ ՓԱՇԱ, որ Պերլին գացած էր Գերմանիոյ կայսեր ու կայսրուհւոյն յանձնելու Վեհ. Սուլթանին կողմէ նուիրեալ Խանէտանը Ալ Օսման պատուանշանը, նախընթաց օր մայրաքաղաքս վերադարձաւ: Շաքիր փաշա Վեհ. Սուլթանին յանձնեց Գերմանիոյ կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը:

ԲԱՍԴԷՕՐԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ.—Վեհ. Սուլթանը նկատելով որ գաւառաց մէջ կատղած շուներէ խածուած անձեր մինչեւ որ մայրաքաղաքս բերուին՝ ժամանակ կ՚անցնի եւ այսպէս այս տեղ լինելիք դարմանները ապարդիւն կը մնան, իւր հայրախնամ հոգածութեամբ հրամայած է որ առայժմ Դամասկոսի, Պաղտատի, Սամսոնի, Երզնկայի եւ Մանաստըրի քաղաքներուն մէջ Բասդէօրեան դրութեամբ հիւանդանոցներ հաստատուին կատղած շունէ խածուածները դարմանելու համար եւ ապագային միւս նահանգաց կեդրոններուն մէջ ալ այդ կարգի հիւանդանոցներ հաստատուին: Ն. Վեհափառութիւն նոյնպէս հրամայած է որ նոյն հիւանդանոցներու համար զինուորական բժիշկներ կարգուին եւ հարկ եղած պիտոյքները պատրաստուելով ղրկուին:

ԿԱՐՆՈՅ ՆԱՀԱՆԳԸ.—Ներքին գործոց նախարարութիւնն հրահանգ ուղղած է Կարնոյ կուսակալութեան որ նահանգին մէջ տիրող ժանտախտի պատճառաւ իրենց բնակութիւնները ուրիշ տեղ փոխադրել ուզող աղքատ ժողովուրդէն առնուելիք կալուածական տուրքերն յետաձգուին:

—Կարնոյ կուսակալութիւնը գրած էր Բասէնի գայմագամին՝ տեղւոյն զինուորական մթերանոցէն հազար քիլէ ցորեն տալ կարօտելոց՝ յետոյ ղրկուելիք ցորենէն տեղը դնելու պայմանաւ: Արդ նոյն գայմագամը գրած է թէ հազար քիլէն անբաւական է եւ մինչեւ որ ձիւներն հալին՝ տասը հազար քիլէ ի բացարձակ պէտք կայ: Կուսակալութիւնն ալ հրաման տուած է որ առ այժմ երկու հազար քիլէ բաժնուի:

ՊԱՐՍԻՆ հպատակաց կողմէ բերուած պարսկական ապրանքներէն հարիւրին վեց մաքսատուրք կ՚առնուի եւ առանց թրանսիթի եւ մաքսատուրք ետ առնելու իրաւասութիւնը չունին: Մաքսային վերատեսչութիւնը նկատելով որ այդ երկու գործառնութեանց մէջ շփոթութիւնք կը ծագին եւ պարսիկները կը բողոքեն, յանձնաժողով մը կազմած է այդ մասին որոշում մը տալու համար: Յանձնաժողովն, յետ խորհրդակցութեանց, տեղեկագիր մը պատրաստելով մատուցած է նոյն վերատեսչութեան:

ՀԱՅԴԸՐ ՓԱՇԱ, Նորընտիր կուսակալ Կարնոյ, երէկ կայս. պալատ գնաց եւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելով արժանացաւ կայսերական մեծարանաց:

Ն. Վսեմութիւն շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարին եւ իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց:

Հայդըր փաշա հինգշաբթի օրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ եւ Կարնոյ նահանգին մէջ տիրող ժանտախտին դէմ ձեռք առնուելիք միջոցներու նկատմամբ ստացաւ Ն. Բարձրութեան հրահանգները:

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ թոշակի վարչութեան կողմէ ամեն ամիս մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող հանգստեան կոչուած եւ անպաշտօն պաշտօնէից ու ընտանիքներուն տրուած ամսաթոշակը կը հասնի մէկ միլիոն հարիւր հազար ղրուշի: Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա նկատելով որ այդ ամսաթոշակն առնողներէն շատերը կալուածական տուրքէ պարտք ունին եւ եթէ ամեն ամիս ի հաշիւ այդ տուրքին գումար մը վար դրուի, առանց դժուարութեան պիտի կրնան իրենց պարտքը վճարել, որոշած է նախ ստուգել նոյն տուրքէն եղած պարտուց քանակութիւնն եւ յետոյ ըստ այնմ հարկ եղածն ի գործ դնել: Այս առթիւ հրահանգ մ՚ալ պատրաստուած է:

ՄԷՏԻՆԷԻ շրջակայքը բնակող Մաթիր ցեղին, որ բազմաթիւ անհատներ ունի եւ որք լաւ զէնք գործածողներ են, երեք բաժանմանց Շէյխերը Մէտինէ՝ երթալով Ատիլ փաշայի ու տեղւոյն Իտարէի ժողովին ներկայանալով ապահովութիւն տուեր են թէ յետայսորիկ բարձրագոյն հաճութեան հակառակող ընթացքի մէջ չպիտի գտնուին: Տեղական կառավարութեան կողմէ այդ ցեղերուն մօտ պաշտօնեաներ ղրկուեր են, որք անոնց տուրքերը գանձեր են: Այդ ցեղի անհատներն սկըսեր են իրենց առեւտուրին, որ է ուղտ, ոչխար եւ իւղ տանիլ ի Մէտինէ, եւ բարեմաղթութիւններ ըրեր են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան բարձրագոյն Նախակրթարանաց տնօրէն կարգուած է Ազմի պէյ, տնօրէն Նախնական վարժարանաց, որուն յաջորդած է Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտի, տնօրէն բարձրագոյն Նախակրթարանաց:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ 1893 հոկտեմբերի հաշուեցոյցը, զոր հրատարակած ենք այսօր, բաղդատութեան դնելով նախորդ ամսուան հաշուեցոյցին հետ, իր գումարներու ամբողջութեանը մէջ թէեւ նուազում մը ցոյց կուտայ: Քիչ շատ ուշադրութեան արժանի փոփոխութիւն մը ցոյց տուող միակ թուանշանն է արժէթղթոց ու ապրանաց վրայ եղած փոխառութիւնը որ գրեթէ կէս միլիոն աւելի է քան նոյն տարւոյ սեպտեմբերի գումարը:

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆիլիբ Քըրրի նախընթաց օր այցելեց անգլիական հիւպատոսարանը, հիւանդանոցը ու բանտը: Ընդհ. հիւպատոս Պ. Րէնչ դեսպանին ներկայացուց հիւպատոսարանի պաշտօնէութիւնը: Այս այցելութեան պահուն Սըր Ֆ. Քըրրիի կ՚ընկերակցէր դեսպանատան առաջին քարտուղար Սըր Ա. Նիքօլսըն:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութեան նախորդ խորհրդական Նամըգ պէյի 4500 ղրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է:

ԿԵՍԱՐԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ մինչեւ դեկտեմբերի վերջերը 67 անգամ ձիւն տեղալով գետինը 4—5 հարիւրորդամետր ձիւնով ծածկուեր է: Անկից ի վեր ձիւն եւ անձրեւ չէ տեղացեր եւ օդերը բաց կ՚երթան: Այս պարագայ երկրագործներուն մտահոգութեան պատճառ եղեր է: Արմտեաց գիները շատ ինկած են, այնպէս որ ցորենին մէկ պաթմանը (6 օխա) 4 ու կէս ղրշի կը ծախուի եւ գարիի մէկ եօլչէկը (50 օխա) երեք ղրուշի:

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը գրած է Փոսովի կուսակալութեան՝ ուշադրութեամբ քննել Պուլկարիայէ բերուած անասուններն, որոց մէջ հիւանդութիւն երեւան եղած է:

ԿՐԿՆԱԿ ՈՃԻՐ ՅԵԳԻՊՏՈՍ.—Ֆառ-դ՚Ալէքսանտրի յունուար 27ի թիւին մէջ կը կարդանք.

Ահռելի ոճիր մը գործուած էր Քօմ-էլ-Տիքի բերդին ներքեւ: Երկու տեղացիներ, հօրեղբայր ու եղբօրորդի, իրարու հետեւէ սպանուեցան դաշոյնի հարուածներով: Ահաւասիկ այս դաւային պատճառները. մարդասպաններէն մէկը երեք օրէ ի վեր հարսնեաց հանդէսի մը ներկայ կը գտնուէր իր մէկ բարեկամին հետ: Երկուքն ալ կը ցուցունէին իրենց ընդդիմային ուժը եւ նոյեմբեր 19ին իրարու հետ չափուելու յոռի գաղափարն ունեցան [illegible] կռւոյ մը մէջ: Անոնցմէ մէկը յաղթուեցաւ, ինչ որ չներեց իր ընկերոջը:

Երկու բարեկամները թշնամի դառնալով ունեցան նաեւ իրենց կողմնակիցներն ալ որք մասնակցեցան իրենց պայքարին:

Դեկտեմբեր 1ին, կռւոյն մէջ իր ընկերոջն յաղթողը հօրեղբօրը հետ կ՚անցնէր Քօմ-էլ-Տիք բերդին տակէ քովէն: Յաղթուողն ու իր երեք կողմնակիցները, որք մօտակայ սրճարան մը կը գտնուէին, դուրս ելան, անոնց հետ կռիւ փնտռեցին: Դանակնին քաշեցին: Նախ երիտասարդը զարկին, հօրեղբայրը՝ օգնել ուզելով անոր, ջանաց մարդասպաններուն մէկուն ձեռքէն դանակը խլել. բայց ինքն ալ զարնուեցաւ ինկաւ:

Գաղտնի ոստիկանութեան պետը քանի մը վայրկեան ետքն հասաւ եւ խուզարկութիւն մը կատարելով գտաւ մարդասպաններէն երեքը, իսկ չորրորդն ալ բռնուեցաւ՝ իր ընկերներուն յայտնութեամբը: Ճեմիշի մը մէջէն գտնուեցաւ արիւնաշաղախ դանակը:

Երկու զոհերէն մէկը մէկ ժամ ապրեցաւ, միւսն անմիջապէս մեռած էր:

Չորս չարագործները յունուար 12ին դատուեցան Աղեքսանդրիոյ եղեռնադատ ատեանին առջեւ. վկաները բազմաթիւ էին:

Տասը հինգ օր ետքը ձգուելով դատը, երկու նոր վկայներ լսելու համար, դատարանը չարձակեց վճիռը, վասն զի դատական թուղթերը Գահիրէի Միւֆթիին պիտի ներկայացուէին:

Արդ, յունուար 26ին դատարանն արձակեց իր վճիռը հետեւեալ կերպով.

Հասան Մէհմէտ էլ Քավաս մահուան, Շապան Րաշիտ եւ Մէհմէտ Ահմէտ Ֆաստ ցկեանս, իսկ Մէհմէտ Ֆատէլ տասնամեայ տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեցան:

Մահապարտը 18 տարու է, ոճրագործներուն էն երիտասարդը. կարճահասակ, հաստ, մութ պղնձագոյն. վճիռը լսեց առանց ցնցուելու:

ԲԱՍԷՆ գաւառակի կառավարական պաշտօնատան հրկիզման պարագաները քննելու համար Կարնոյ Տէֆթէրտարը՝ երկու պաշտօնեաներու հետ նոյն գաւառակին կեդրոնը՝ Հասան-Գալէ գացեր է:

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ նշանաւոր դաշնակահար Պ. Էմիլ Սօէր որ մայրաքաղաքս եկած էր, շաբաթ օրը Տրապիզոն ուղեւորեցաւ անկից Թիֆլիզ եւ Մոսկուա երթալու համար: Պ. Սօէր իր ուղեւորութեանց միջոցին իր հետը կը տանի իր դաշնակը:

ՀՈՏԷՅՏԱՅԻ առողջապահական բժիշկ Տքթ. Ֆ. Մալէզեան էֆ. որ երկու ամսէ հետէ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուի, հրաման առեր է իր պաշտօնատեղին դառնալ ուխտաւորներուն Կարմիր ծով ժամանումէն առաջ:

ՁԻՒՆԸ.—Վերջապէս ձիւնի երես տեսանք այս տարի: Վերջին քանի մը շաբաթները մայրաքաղաքիս մէջ գարնանային գեղեցիկ օդերը սաստիկ ցուրտի մը փոխուեցան եւ երեկուընէ սկսաւ ձիւնել: Այս առաւօտ ձիւնի թանձր խաւ մը պատած է ամեն կողմ ու թրամուէյներու երթեւեկութիւնը դադրած:

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ բաւական ատեն օդերը լաւ երթալէ յետոյ անցեալ օր յանկարծ փոխուեր են եւ սաստիկ ցուրտ կ՚ընէ: Ոչխարաց ծնելու ատենն ըլլալով կը վախցուի թէ նորածին գառնուկները վնասուին ցուրտէն:

—Սէլանիկի մաքսատան հասոյթք՝ ելմտական 1305 տարիէն մինչեւ 1309, չորս տարուան միջոցին 121,734 ոսկւոյ առաւելութիւն մը ունեցած են:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկելանոցին մօտ 400 անկողինով հիւանդանոց մը պիտի կառուցուի պանդուխտներու համար, որով Անկելանոցին մէջ ուրիշ հիւանդանոց մը կառուցանելու հարկ չպիտի մնայ:

ԿԷՅՎԷԻ գայմագամ Պէհճէթ պէյ, կըսէ Սապահ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, դատաստանի պիտի ենթարկուի:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Յունուարի 29էն մինչեւ փետրուար 4, մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ 290 մահեր պատահած են, որոց 139ն այր եւ 151ը կին: Ասոնցմէ 155ն՝ իսլամ (78 այր, 77 կին) 115ը՝ քրիստոնեայ (53 այր, 62 կին) եւ 20ը՝ հրեայ (8 այր, 12 կին):

ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՒՆ.— Հայ մը կեղծ մարգարիտներ իբրեւ իսկական աւանդ թողած եւ Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկէն՝ բաւական դրամ փոխ առած ըլլալով, իրեն նկատմամբ քննութեանց ձեռնարկուած է:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ շոգենաւային ընկերութեան Քօրնիլօֆ շոգենաւն, որ Կիպրոսի բայերը մեքենայի խանգարում մը ունեցած էր, Պիրէօսէն ղրկուած Ակֆատ շոգենաւին միջոցաւ անվտանգ Պիրէոս տարուեր է բոլոր ուղեւորներով:

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.—Շաբաթ իրիկուն ժամը կէսին ոճիր մը գործուեցաւ Կէօտիկ Փաշայի շրջակայ Բէրթէվ փաշայի պարապ գետնին մէջ: Չուխաճի խանին դրանը առջեւ նպարավաճառութիւն ընող Հաճի Յովսէփ ու ընկերը՝ Հաճի Գաբրիէլ եւ խանուէճի Միհրան, ի Գումգաբու իրենց տուները կը վերադառնային, երբ նոյն տեղւոյն մէջ մարդ մը դաշոյն ի ձեռին վրանին յարձակելով, Հաճի Գաբրիէլի մէջքը մխեց. Յովսէփ միջամտեց, սակայն ինք ալ հարուած մը ընդունեց սրտին մօտէն: Չարագործն սկսաւ փախչիլ. Միհրան ետեւէն ինկաւ, բայց ինք ալ թեւէն վիրաւորուեցաւ: Ոստիկանք իմանալով անմիջապէս ոճրին վայրը փութացին: Հաճի Յովսէփ հարցաքննուելով, միայն «Թէլօն գլխ զարկաւ» կրցաւ ըսել մեծ դժուարութեամբ եւ հոգին աւանդեց: Գաբրիէլ ու Միհրան ալ միեւնոյնն ըսին: Ոստիկանք քննութիւններ կատարելով հաստատեցին թէ Թէլօ՝ Միքայէլ անուն վաղեմի չարագործ մ՚է, արհեստով կօշկակար: Ոստիկանք իմանալով որ Միքայէլ Թօփգաբուի շրջակայքը կը բնակի, տունը կոխելով ձերբակալեցին զայն: Չարագործը նոյն պահուն անկողնոյն մէջ պառկած էր:

Կ՚ըսուի թէ Միքայէլ սակից առաջ կռուած ըլլալով այդ երեք անձանց հետ, բաւական ատենէ ի վեր վրէժ պահած էր: Սպանեալ Յովսէփի մարմինը թաղուեցաւ, իսկ միւսները կը դարմանուին:

—Պալաթի նաւավարներէն Ֆերհատ որ բաւական գինով էր, ամբողջ գիշերը մակոյկի մը մէջ անցուցեր է, սակայն առտուն սառած գտնուելով հիւանդանոց տարուեր է դարմանուելու համար:

—Անցեալ օր, Պոլսոյ Հայտար Թաղը տան մը մէջ 14 տարեկան Քեամիլէ անուն աղջկան մը հագուստները բռնկեցան կրակարանէն ելած կայծէ մը. թէեւ անմիջական օգնութիւնք եղան, սակայն մարմնոյն այլ եւ այլ մասերն այրած ըլլալով, կեանքը վտանգի մէջ է:

ՔՕՆՔՕՐՏԻԱՅԻ օպէրէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացունէ «Պ. Շուֆլէօրի» կատակերգութիւնը:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿ

Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկին մէջ՝ Ղալաթիա, Վօյվօտա Ճատտէսի, Լօբանտօ խան՝ յառաջիկայ երեքշաբթի օր 8 փետրուար ժամ 4ու կէսին ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի, Նոյն Սենեկի կանոնագրոյ տրամադրութեանց համաձայն ընտրողական ժողով մը ընտրելու համար, որ Սենեկին ըստ կանոնագրոյ փոփոխելի անդամոց տեղ նոր ընտրութիւն պիտի կատարէ: Հետեւաբար կը ծանուցուի որ նոյն Սենեկին մէջ արձանագրեալ վաճառականք եւ սեղանաւորք հաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրին ու ժամին:

Ծ.— Սենեկին մէջ արձանագրեալ ընկերութեան մը անդամները քանի հոգիէ ալ բաղկացեալ ըլլան, անդամոց իւրաքանչիւրը զատ զատ քուէ չկրնար տալ: Անոնցմէ մին միայն յանուն ընկերութեան քուէ տալու իրաւունք ունի:

975 2—2

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 17 Փետր. — Ցարը, կատարելապէս աղէկցած ըլլալով, ներկայ պիտի գտնուի Արքունեաց պարահանդէսին: Քսենիա մեծ-դքսուհւոյն ամուսնութիւնն յունիս ամսուն պիտի ըլլայ:

ՔԻԼ.—Վիլհէլմ կայսր իւր ցաւակցութիւնն յայտնեց Պրանտէնպուրկի հրամանատարին, եւ յայտարարեց թէ իրենց պարտաւորութեանց կատարման մէջ դիւցազնաբար մեռնող նաւաստիները պատուաւոր տեղ մը պիտի ունենան կայսեր եւ նաւատորմի յիշողութեան մէջ:

ԼՈՆՏՈՆ.—20 տարեկանէ վար գտնուող անգլիացի պատանեաց եւ պատանուհեաց մէկ հանգանակութեամբ յիշատակարան մը պիտի կանգնուի Պէլլանդին հանգուցեալ վիպասանին: (Տե՛ս այս մասին Գ. երեսին մէջ:)

ՌԻՕ-ՏԸ-ԺԱՆԷՅՐՕՅԻ մէջ դեղին տենդը սաստիկ կատաղած կ՚ընէ: Մէկ օրուան մէջ 60 անձինք մեռեր են, եւ «ուրիշ համաճարակէ մ՚ալ (՞) 15 անձինք: Երկուց կուսակցութեանց պատերազմին պատճառաւ հոն գտնուող օտար մարտանաւերէն մի քանին ալ վարակուեր են: (Ո՞ր համաճարակէն:)

ՓԱՐԻԶ. — Առեւտրական Դատարանը չընդունեց դատական հաշուեյարդարութեան վճռակի մէջ դնել Պանք տ՚Էսքօնդ դրամատունն Պ. տը Սուպէյրանի:

—Լիսպոնի ֆրանսական դեսպանը կանչուեցաւ՝ բացատրութիւն տալու Փորթուկալի գանձային նոր տնօրինութեանց վրայ, որք վնասակար կը կարծուին ֆրանսական դրամագլխին:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 7 Փետրուար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐՔ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 5/8
3 » Փարիզի	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	26 82
Ցերեկի մէջ	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	26 12
Կէս օրին	26 10
Թանզիմաթ Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Նախատօնութիւն	Սէրի	58
»	»	36 50
»	»	27 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Ռոսիլտէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի ժէնէրալ	»	7 20
Պանք տը Քօնս	»	3 05
Օսմ. Շանթ է փայլօր	»	4 10
Ռէժի	Օսմ. Ոսկի	18 33
Թրամուէյ	»	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	»	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107 6½
Բամպակագործ Լաւրիոնի		39

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք Գերմանական ոսկի	»	107 10
Իմբէրիալ	»	90
Քրիմից	»	51 15
Իւալլ Թղթադրամ	»	8 52
Մեծ. արծաթ [տարբ.]	»	108 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէճիտիէ	»	97
Թաւփիկէ	»	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 17 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 52
» » Նոր 3 ½ %	104 77
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	23 72
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	495
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	471 25
Օսմանեան Երկաթուղի	108
» Ռէժիի բաժնեթուղթք	423 25
Պանք Օթոման	608 12
Քրէտի Լիօնէ	772 50
Իտալական Ռանթ 5 %	77 70
Եգիպտական միացեալ	518 12
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 180
Օսմանեան (Օսմանեան քոնսօլիտէ)	438 12

ԼՈՆՏՈՆ, 17 Փետրվար

Անգլ. քոնսօլիտէ	99 50
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 50
» » » Ա.	57 75
» » » Բ.	36 50
» » » Գ.	24 87
Օսմ. փոխառութիւն 1871	103 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	101 25
Պանք Օթոման	14 18
Այտընի երկաթուղի	14
Խասապայի երկաթուղի	13 12
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	102 37
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիոյ (փոխառ. Ռուզիէ)	104 50
Հելլենական 5 %	28
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 17 Փետրվար

Օսմանեան Երկաթուղի	96 50
Օսմ. Ռէժի	210
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 360
» Փարիզի »	81

ՎԻԵՆՆԱ, 17 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 65
» Փարիզի »	49 77
Օսմանեան Ռէժիի բաժնեթուղթք	208
» Երկաթուղի	54 70

ՓԱՐԻԶ ՓԷԹԻԹ ՊՈՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 17 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 50
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	23 97
Օսմ. երկաթուղի	109 12
Օսմ. Ռէժի	— —
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթոման	608 12

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. Պոլսոյ առեւտրական հրապարակին վրայ բաւական գործունէութիւն կար վերջացող շաբթուն: 30 0 քիլէ կարծր ցորեն հասաւ եւ վաճառուեցաւ՝ Ռումէլիի եւ Ադր. պոլսոյ տեսակի օխան 28—29 փարայի եւ Ինկիլիզինը 25—26 փարայի: Կակուղ ցորեն հասաւ 35,000 քիլէ եւ վաճառուեցաւ 20,000 քիլէն, 15 ու կէսէն 16 ղրուշի, ըստ տեսակին: 15,000 քիլէ Սամսոնի ցորեն վաճառուեցաւ 13ական ղրուշէն: Կէրաքա եւ ազնիւ ցորեն չի հասաւ. պատրաստ գտնուածէն վաճառուեցաւ 10,000 քիլէ, 16 ղրուշէն:

Եգիպտացորենի, հաճարի ու վարսակի վրայ գործ չեղաւ: գիներն են՝ օխան 18 ու կէս, 20, եւ 21—22 փարա: Ասոր հակառակ, 8,000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ, 8 ու կէս—8 ղրշ. 30 փարայէն: Գալով ալիւրին, զանազան տեսակէ 12,000 պարկ հասնելով՝ 6,000ը վաճառուեցաւ: Թէֆի օխան կ՚արժէ 13—13 ու կէս փարա եւ ամբողջ շաբթուան մէջ վաճառուեցաւ 150,000 օխա:

Լուբիայի վրայ գործ չեղաւ: 100 պարկ Պրուսայի սիսեռ վաճառուեցաւ օխան 36—38 փարայի, եւ 100 պարկ կտաւատ՝ օխան 51—52 փարայի: Գործ չեղաւ բնաւ բակլայի, սուսամի, կանեփի, բամբակի եւ կորեկի վրայ: Գիներն են՝ օխան 25,70—71, 48—49, 62—63, 32—34 եւ 45 փարա:

Արտածելի գլխաւոր նիւթերէն՝ գրեթէ գործ չեղաւ Թիֆթիկի վրայ որուն գինը ինկած են, օխան 13 ու կէսէն 15ու կէս ղրշ: 61 սնտուկ ափիոն վաճառուեցաւ եւ 31 պարկ դեղին ճէհրի, զանազան գիներով: Ոգելից ըմպելիներէն՝ 26 տակառ հոլանտական ալքօլ եւ 67 տակառ ռուսական հասան եւ վաճառուեցան:

Գալով գաղթաբերքերուն, 1,600 պարկ խաշխաշ հասաւ որուն 200ը վաճառուեցաւ, 100 օխան 13էն 14 ու կէս օսմ. ոսկիի: 6000 պարկ Թրիէսթէի շաքար հասաւ որմէ վաճառուեցաւ 5,500 պարկ, 110էն 115ական ղրուշի: Նոյնպէս 1,280 պարկ ռուսական շաքար հասաւ եւ վաճառուեցաւ 96—97 ղրուշի: Ռանկունի բրինձ ոչ հասաւ ոչ վաճառուեցաւ: 450 պարկ ճափոնական բրինձ հասաւ որուն 200ը վաճառուեցաւ 140էն 155 ղրուշի: 1,500 սնտուկ Ֆուրնիէ մոմ հասաւ եւ վաճառուեցաւ սնտուկը 63 ղրուշի: Պէթրօլի վրայ ընթացիկ գործեր:

ԹԷՕԴՈՐ ՊԻԼՐՕԹ

(Շար. [illegible] և վերջ)

ՎԻԷՆՆԱ, 6 Փետրուար

Սակայն Պիլրօթ ոչ թէ միայն մեծ վիրաբոյժ և մեծ գիտուն եղաւ, այլ նաև մի վիրաբուժական մեծ դպրոցի հիմնադիրը: Իւր աշակերտները լէգէօն կը կազմեն և մի մեծ մասը գերմանական, աւստրիական և հօլանտական համալսարաններու զարդն են իբրև վիրաբուժութեան ուսուցիչներ: Բրօֆէսօրք Բէրգման ի Պէրլին, Ջէրնի ի Հայտելբերգ, Վէօլֆլէր ի Կրաց, Գուսընբաուէր ի Բրակ, Նիքօլատօնի ի Ինսպրուք և այլ շատեր իր դպրոցէն դուրս ելած են: Հայրական սիրով կը սիրէր իր աշակերտները, կը դգուէր գիտական հետազօտութիւններու և փորձերու, կը հետաքրքրուէր և կը մասնակցէր նոցա աշխատութեանց և իր վայելած մեծ ազդեցութեամբ ու տիեզերական համբաւով կը բանար նոցա առջև լայն ասպարէզներ ուր նոքա կարող կը լինէին իւրեանց կարողութիւնը, տաղանդներն ի հանդէս բերել, ինքնուրոյն շարունակելով ինչ որ սկսած էին մեծ վարպետին քով և միշտ հաւատարիմ նորա նշանաբանին. «Ճշմարտութիւն և լոյս»:

Պիլրօթի սիրտը ջերմօրէն կզգար տառապող մարդերու համար և տեսնելով թէ միջին դասակարգէն շատեր, կին, այր և աղայ, որք վիրաբուժական գործողութեան պէտք ունին, սակայն կը գժկամակին դարմանել տալ զիրենք քաղաքային հիւանդանոցներու մէջ, իսկ մասնաւոր հիւանդանոցներէ կը խորշին հոն տիրող թանկութեան պատճառաւ, ձեռնարկեց հիմնել մի հիւանդանոց, օրինակելի թէ՛ իբրև շէնք և թէ իբրև կազմակերպութիւն, երեք դասերու բաժանուած, ուր վերոյիշեալ դասակարգի վիրաբերող հիւանդներ կը գտնեն բժշկական ընտիր խնամք, մինչև և ծառայութիւն, մի թեթև վճարման փոխարէն: Այս հիւանդանոցի շինութեան համար նուիրեց Պիլրօթ իւր անձնական կարողութենէն աւելի քան 50,000 աւստրիական ֆլօրին. իսկ մնացեալ ծախքը հոգացին ժողովրդեան զանազան դասակարգերը որոց անխոնջ գլխաւորն էր Պիլրօթ մամուլի միջոցաւ: Այս հիւանդանոցը նուիրուեցաւ հանգուցեալ գահաժառանգի անուանը և կը կոչուի Ռուդոլֆինում:

Իսկ միթէ կարելի՞ է մոռանալ Պիլրօթը իբրև աշխարհիկ և գեղարուեստներու, ի մասնաւորի, երաժշտութեան, սիրահար մարդ: Բազմահմուտ [illegible] և իւր բնածին զգացումը և սէրը դէպ ի գեղեցիկը դասական լուրջ ուսումներով միացած, Պիլրօթ արագ և անվրէպ կերպով կը տեսնէր մարդկային մարմնի այս կամ այն մասի թերութիւնը, թէև այդ թերութիւնը երբեմն այնքան փոքր լինէր որ մեզ համար կորսուէր ամբողջին նկատողութեան մէջ: Նա մեր ուշադրութիւնը կը դարձնէր այդ թերութեան վրայ, մի պահ ուշիւ կը զննէինք և կը համոզուէինք թէ իրաւունք ունէր: Սակայն Պիլրօթ գերազանցեց երաժշտութեան մէջ. Նա առաջնակարգ դաշնակահար էր և կը սիրէր Բրամս մեծանուն երաժշտին, իւր մտերիմ բարեկամին հետ քառաձեռն ածել դաշնակի վրայ: Անմոռաց պիտի մնան իւր երաժշտական փայլուն երեկոյթները որք կը հաւաքէին իւր սրահներու մէջ գեղարուեստի, գիտութեան և գրականութեան ամենէն ականաւոր ներկայացուցիչները:

Երկար ուղևորութիւնները հաճոյք կը պատճառէին Պիլրօթի: Նորա վառ երևակայութիւնը, նորա բանաստեղծի սաւառնող հոգին պէտք ունէր լայն անջրպետներու, ուստի ամեն տարի մեծ և փոքր արձակուրդներուն կը թողուր Վիէննա առանձին կամ իւր երկու աղջիկներու ընկերութեամբը և կ'անցնէր Եւրոպայի զանազան մասերը, հետաքրքիր տեսնելու այլ ժողովուրդներ, այլ բարքեր և այլ կեանք. և կամ հրապուրուած այդ մասերու բնական գեղեցկութիւններէն որոց մասին լսած կամ կարդացած էր: Պիլրօթ՝ անհանգիստ սիրով և տենչով վառուած՝ այդ երկար և բաւ մեծի մասին ծովային ճանապարհորդութիւններուն մէջ կը գտնէր անպատմելի բերկրութիւն և գոհունակութիւն: Դեռ մի քանի տարի յառաջ, երբ բաւ երևութին բոլորովին առողջացած էր սրտի հիւանդութենէն, անցաւ Սպանիա, այցելեց այդ երկրի հետաքրքրական տեղերը. յետոյ, յաջորդ տարին, գնաց Եգիպտոս և երբ գարնան սկիզբը վերադարձաւ, իւր բարեկամները և ծանօթները անհուն ուրախութեամբ տեսան նորա առողջ և գոհ տեսքը: Հարաւի [illegible] նոր ոյժ և նոր թարմութիւն տուած էր Պիլրօթի մարմնին և իւր սևացած դէմքը մի տարօրինակ սակայն գեղեցիկ հակապատկեր կը ներկայացնէր իւր կապոյտ աչքերուն հետ: Պիլրօթ աշխուժով վերսկսաւ իւր գործունէութիւնը, անցուց ամառը բաւական հանգիստ իւր շքեղ վիլլային մէջ որ մի անտառոտ բարձունքի վրայ կառուցած, կը տիրապետէ Վերին-Աւստրիոյ ամենահիանալի ծովակներէն մին, Վօլֆգանգ-Ցէէ իւր ամբողջ տարածութեամբը:

Պիլրօթի վերջին լուսանկարը կը ներկայացնէ զինքը հոն, կանգնած պատուհանին առջև և խորասուզուած ծովակին նկատողութեան մէջ: Նշանաւոր է Հէքքէլի մի բանաստեղծութենէն առնուած հետևեալ տողը զոր Պիլրօթ ինքը գրած է լուսանկարին ստորոտը. Աշնան մի շքեղ օր էր — [illegible] որի նման դեռ չէի տեսած:

Այսպէս անցաւ աշունը: Դասերը վերսկսան և Պիլրօթ վերադարձաւ Վիէննա լաւ վիճակի մէջ: Անցեալ տարւոյ վերջերն էր, երբ տեղեկացանք թէ Պիլրօթի առողջութիւնը նորէն վատացած է և շնչարգելութիւնը վերստին երևցած: Յանձնեց դասերը իւր օգնականին և գնաց Ապպացիա, հոն հարաւային մեղմ կլիմայի տակ անցընելու համար ձմեռը: Երեկ գրած էր իւր մի բարեկամին, թէ կը յուսայ մարտի սկիզբը աստ լինիլ: Այս լուրը մեծ ցնծութիւն պատճառեց: Իսկ այսօր իւր մահուան գոյժը առինք:

Օրհնեալ լինի այս ազնիւ հոգին և մարդկութեան մեծ բարեկամին յիշատակը:

ԴՈՔԴՈՐ Վ. Մ.

ՄԱԼԱԹԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԼԱԹԻԱ, 24 յունուար

Մելիտինէի Հայոց երկու ազնիւ անդամները, Գրիգոր աղա Պզտիկ Ուշանեան և Պետրոս աղա Թաշճեան մէկ եօթնեկի մէջ կնքեցին իրենց մահկանացուն: Ասոնք տեղւոյս ծանօթ ընտանիքներէն էին, իրարու տարեկից եւ համամիտ: Երկուքին ալ գլխաւոր նշանաբանն էին եկեղեցի և դպրոց, կրօնք և գիտութիւն: Իրենց ձեռքեր միշտ բաց էին աղքատին, թշուառին և տնանկին կարկառուելու. իրենց եկեղեցասիրութեան և դպրոցասիրութեան ապացոյց են Թաղ. խորհրդոց մասնակցիլը, աղքատաց համար նշանակուած պնակները պտըտցնել, եւ անոնց ու դպրոցաց համար մասնաւոր հանգանակութիւններ բանալնին:

—Քանի որ մահուան վրայ կը գրենք, չենք կրնար անտարբեր կենալ նախընթաց տարւոյն մէջ պատահած ընդհանուր մահերու վրայ ալ գրելու: Ամառը ծաղկախտը խլեց հարիւրաւոր մանուկներ օրրանէն ու անկողնէն, հիմակ ալ ձմեռը երիտասարդաց, չափահասից ու ծերոց համար գերեզմանատան ձիւնապատ բլրակին վրայ բազմաթիւ սև ու ցուրտ փոսեր բանալ սկսած է. եթէ ըսենք որ այս վերջնոյ մահը արգասիք է ծանօթ երկրաշարժին, չենք սխալիր, որովհետև այն գարնան սաստիկ եղանակին սև ու թաց գետնի խոնաւութիւնը քաշելէ ու երկար օրեր անկողնի ծառայելէ ետքն այսօր կը կնքեն իրենց մահկանացուն:

—Երկրաշարժի ցնցումներ նոյեմբերի մէջ նուազ տեղի ունեցան. իսկ ընդհակառակը դեկտեմբերի մէջ յաճախ: Ժողովուրդը որ երկրաշարժի նախորդ (18 փետր. 1893) գիշերուան համար բնազդմամբ կարծես գուշակած էր, նոր տարւոյ առաջին գիշերուան համար ալ նոյն տեսակ զրոյցներ կը պտտէր թէ՝ «այդ գիշեր սաստիկ ցնցում տեղի պիտի ունենայ»: Ուստի շէնքերու տակ գտնուողներն ալ դարձեալ դուրս պառկեցան. սակայն բարեբաղդաբար թեթև եւ այն ալ երկրորդ գիշերը մէկ երկու անգամ:

—Նոր տարւոյն հետ վիճակիս Թաղ. ժողովը քանի մի ժողովներու նոր ընտրութիւնն ըրաւ, այսինքն երեք եկեղեցեաց թաղական խորհուրդք և դպրոցաց հոգաբարձութիւնք: Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. անդամ ընտրուած են՝ Տեարք Մատթէոս Տօնապետեան, Կարապետ Թիւթէլեան, Գրիգոր Վարդանեան, Յովհաննէս Աբալաքեան, Պօղոս Սաաքելեան, Միքայէլ Թաշճեան և Աւետիս Թէրզի Նալպանտեան: Սոյն Թաղի դպրոցին հոգաբարձու ընտրուած են Տեարք Կոստան Թիւթէլեան, Գէորգ Գ. Բէչիճեան, Գրիգոր Եաղճեան, Գրիգոր Ժամագործեան, Սարգիս Որբերեան, Պետրոս Ընտիրեան և Գրիգոր Տէմէճեան:

Ս. Երրորդութեան Թաղ. խորհուրդ ընտրուած են Տեարք Ստեփան Պէննէեան, Սարգիս Աճարոնեան, Մարտիրոս Սահակեան, Սարգիս Քէփէնէկեան, Սեռովբէ Գյլքէչեան և Գէորգ Ալիքանեան: Սոյն Թաղի հոգաբարձու են Տեարք Մինաս Նաթուրեան, Գրիգոր Քէփէնէկեան, Ուհան Բաղդասարեան, Մկրտիչ Պէննէեան, Նազարէթ Տ. Մսէեան և Նազարէթ Պիպեռեան:

Ս. Յարութեան եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդ ընտրուած են, Տեարք Նազարէթ Ղարօղլանեան, Մ. Կարապետ Ղարօղլանեան, Պապիկ Պաճագօզեան, Կարապետ Մելքիսէդէկեան, Գրիգոր Թիֆթիկճեան և Գրիգոր Յովակիմեան: Սոյն Թաղի հոգաբարձու են Տեարք՝ Մկրտիչ Ոսկերչեան, Սարգիս Տամզրաճեան, Կարապետ Ս. Կիրակոսեան, Յովհաննէս Ղարօղլանեան և Սիմոն Պաճագօզեան: Սոյս ընտրեալներն ալ գործունեայ և գթոտ անձնաւորներ ըլլալնուն յոյս մեծ ունինք թէ իրենց պաշտօնին անթերի կերպիւ գլուխ պիտի հանեն:

—Վիճակիս Թաղ. Ժողովը մտադիր է նաև Մայր եկեղեցւոյ գմբէթի վայրին վրայ պանդոկ մը կառուցանել, իբր ազգ. կալուած. սոյն շէնքի կառուցման համար պէտք եղածին չափ պատրաստ դրամ չունենալուն, կը յուսանք թէ գաւառիս հայերը նիւթական նուէրներ [illegible]:

—Արմտեաց սղութիւնը տակաւին չէ մեղմացած, զի թէ՛ հրապարակին վրայ արմտիք չկայ՝ և թէ Բնմայիի և Չնկածագի կողմերէն բազմաթիւ գաղթականք կ'ըլլան հոս: Նախորդ տարիներէ աւելի ցուրտ կը տիրէ, աւելի այս ամսոյն մէջ [illegible] և անձուկ արտակարգ սղութիւն մ'ունինք:

ԾԱՂԿԵՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՂԵՐՈՒ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ ՃԱՆՉՆԱԼ

Հողերու վրայ ընդհանուր ծանօթութիւն մը ընել, այսինքն բացատրել կ'ուզեմ հողերուն բնութիւնը, ճանչցնելով նաև անոնց բաղադրութիւնը արուեստական տեսակէտով, որպէս զի եթէ ապագային ձեռքերնիդ հազուագիւտ բոյս մը ունենաք, առանց շուարելու, ինչ տեսակ հողի մէջ որ յարմարութիւն ունի, ըստ այնմ տնկէք, և քիչ ժամանակէն վայելէք անոր գեղեցիկ ծաղիկները կամ պտուղները: Կ'ուզեմ ծաղկասէր ազնիւ ընթերցողներս և ընթերցողուհիներս (որոնք դժբաղդաբար շատ քիչ են), որ այս առաջին մէկ քանի յօդուածներս ուշադրութեամբ կարդան, որպէս զի յառաջիկային գրելիքներէս թէ՛ օգտուին և թէ պարապ ժամանակնին պարտէզի անմեղ զբօսանքով անցընեն:

Մարդ մը գետին մը մշակած ատեն, պէտք է նախ գիտնայ հողին ինչ բնութիւն ունենալը. այսինքն գետնին աւելի կամ նուազ խորունկ մասը, որ իրեն պէտք պիտի ըլլայ կակղել, հաւասար մասերու բաժնել և պարարտացնել, որպէս զի մշակութեան յարմար ըլլայ: Դժբաղդաբար ամեն հող մեզի չի ներկայանար նպաստաւոր պայմաններով օժտուած, բայց սակայն հանդերձ ամենն ալ կարելի է գործածութեան յարմարցնել: Ծաղկեմշակութիւնը սկսելէ առաջ հողին բնութիւնը և բաղադրութիւնը ուսումնասիրելու է: Քիչ մը փորձառու հողագործ մը բնաւ չի սխալիր գետիններու դասակարգութեանը մասին. դիւրաւ կ'որոշէ հողին բնութիւնը և կը զանազանէ գետնի մը ինչ մշակութեան նպաստաւոր ըլլալը: Այս գնահատումը նուազ փորձառական կերպով մը ևս կրնայ ըլլալ: Այսինքն հողին ֆիզիքական յատկութեանց քննութեամբը, թէ՛ ըստ քանակի արտագրած բոյսերէն և թէ բնալուծական տարրալուծմամբ:

Եթէ մատներնուդ մէջ տեղը քիչ մը հող առնէք, և անոր կործրութիւնը զգաք, ըսել է քիչ կամ շատ աւազ կը պարունակէ. եթէ կակուղ ըլլայ՝ քիչ, իսկ եթէ իւղոտ այն ատեն բաւական քանակութեամբ կաւ կը պարունակէ: Խիստ աւազուտ հող մը ամեն ժամանակ դիւրաւ կը հերկուի, հակառակ պարագային մէջ, կաւային է: Եթէ ակռայով մաս մը հող ծամէք կամ պնակի մը մէջ կոտրէք, եթէ բաւական ճռնչում լսէք՝ այն ատեն հողը աւազային է:

Կաւը իր ունեցած մասնաւոր հոտէն կը ճանչցուի: Օրինակի համար, առէք կոյտ մը հող և զայն լաւ մը շնչելով ռնգունքներնուդ մօտեցուցէք. եթէ յիշեալ հոտը զգաք, կաւային է, եթէ բնաւ հոտ չզգաք՝ աւազային կամ կրային է:

Խոնաւ օդի ատեն հերկելով, եթէ հողը գործիքին շատ փակչի, կաւ կը պարունակէ, եթէ քիչ կպչուն է, աւելի աւազ, կիր և բուսական հող (humus): Երբ հերկման մէջ, հողի կտորները կամ զանգուածները փայլուն ըլլան, և իրենց ամբողջութեամբը ժամանակ մը մնան, հողը կաւային, կպչուն և ուժով է, ընդհակառակը եթէ դիւրաւ կը փշրուին, ճահճային կամ կրային է: Եթէ խոնաւութեան ատեն հերկուած հողը փայլուն կտորներ չունի, թեթև է, այսինքն աւազային հող կամ խճային աւազէ գոյացած է: Ուժով և կպչուն հող մը կը ճանչցուի չոր եղանակին հերկուելով, իրենց խոշոր ճեղքրտուածներովը լեցուն զանգուածներէն: Եթէ անձրևոտ օդէ մը ետք, ջուրը հողին երեսը լճացեալ մնայ, հողը աւելի կաւ կը պարունակէ և ցամքեցնելու (ստորերկրեայ ճամբաներով ջուրը ծծել տալ) պէտք ունի, իսկ, ընդհակառակը, ջուրը անձրևի ժամանակ եթէ ծծէ, ըսել է քիչ կաւ կայ և շատ աւազ կամ կիր:

Ճերմակ գոյնով հողը կիր կամ գաճ կը պարունակէ, դեղին կամ կարմրագոյն է՝ եթէ երկաթով կաւ կամ կիր կը պարունակէ: Բուսական հողը սևագոյն կամ ամենամթուխ է: Այս վերջին գոյնը կ'առնէ ձորերու և ցած տեղերու մէջ, ճահճային կամ կիզահողային (փտած բոյս. tourbeux) հողը:

Ջուրի մէջ քիչ մը հող եռացնելով, եթէ ստացուած հեղուկը թուխ դեղին է, ըսել է բուսական հող կայ. եթէ հեղուկը անգոյն մնայ, բուսական հող չկայ եւ կամ շատ քիչ: Երբ կտոր մը հողի վրայ քացախ կամ [illegible] թթու կաթեցնէք, եթէ փրփուր մը կամ եռացում մը գոյանայ, այն ատեն հողը կիր կամ պարարտահող կը պարունակէ, իսկ հակառակ պարագային կիրը կը պակսի:

Պարարտահողային կամ կրային հող մը կը ճանչցուի, առւոյտի արտաքոյ կարգի աճելէն: Եթէ առւոյտը, եղիպտացորենը, հաճարը, կտաւախոտը և սեզը լաւ մը յաջողին, ըսել է հողը թեթև է: Երբ ցորենը յաջողի, ընդհանրապէս հող մը ուժով և կաւային է: Եթէ վնասակար խոտեր, ջրային բոյսեր բուսնին, հողը խոնաւ է, իսկ եթէ ատխծեղջիւրներ (արսլան փենչէսի), վայրի օձեղջիւրներ (եըլան գույրուզը) բուսնին, այն ատեն հողը աւելի կամ նուազ կրային է, իսկ այս բոլոր բոյսերուն բացակայութիւնը, հողի մը կիր չի պարունակելը կը նշանակէ:

ԼԵՒՈՆ ՄԻՐԱՍԵԱՆ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ

Հալէպի մեր եւրոպացի Թղթակիցներէն մէկուն, Ռումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսերէն հինգը գողութեան մը հետևանօք կորսուած ըլլալով, կը խնդրուի ամեն անոնցմէ, որոց ձեռքն անցնին դիմուածս, հաճին տեղեկութիւն տալ մեզ ի Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Եօրկիւնճի խան, Թիւ 1 սենեակը: Աւասիկ կորսուած պարտատոմսերուն թիւերը.

215,616
948,002
973,201
1,198,640
1,398,915

ՍԱՐԳԻՍ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ ԵԿԱՒԵԱՆ

2—6

Այսր անտի

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ԱՊԱՀԱՐԶԱՆ ՄԸ

Անցեալ նոյեմբեր ամսուն, Բիանէ գառակեղը ներկայացումներ կուտար Պալի մէջ, և բոլոր այցելուները խոշոր վանդակի մը մէջ կը տեսնէին շնորհալի և սիրուն կորիւն մը, որուն կաթ կուտար մատակ շուն մը:

Արդ, առիւծի այս կորիւնը սոսկալի խռովութիւն մը ձգեր է տեղացի ընտանիքի մը մէջ որ մինչև այսօր սիրով կ'ապրէր:

Տիկին Լ... որուն թարմ երիտասարդութիւնը անցած է, իր երկանը ուղղուած նամակները բանալու գէշ սովորութիւնը ունի: Երևակայեցէք իր ապշութիւնը երբ տիկինը կը նշմարէ իր ամուսնին վերջին սուրհանդակին մէջ սա հասցէն կրող նամակ մը. «Բիանէ գառակեղ» Պեանէն գրուած: Կը խզէ կնիքը: Ի՞նչ կ'ըլլայ իր յուզումը տեսնելով որ կը ծանուցանէին Պ. Լ...ի թէ ութ օրէն պիտի ընդունէր գնած կորիւնը:

Երբ ամուսինը տուն կը դառնայ, կինը սոսկալի կռիւ մը կ'ընէ հետը և մարդը կը ստիպուի բացատրութիւններ տալ իր համբաւաւոր գնումին վրայ:

Պ. Լ... մոռցած էր իր գնումը, զոր օրին մէկը կատարած էր մէկ քանի բարեկամներու հետ՝ առատ ճաշէ մը ետք, և առիւծին ժամանումը լսելով միայն կրցաւ յիշել:

Փոխանակ տիկին Լ...ի, կատղած, կը թողու իր երիկը և ամուսնալուծութեան վրայ կը խօսի, թէև օրէնքը բան մը չըսեր՝ ամուսնական յարկին մէջ առիւծի մը պահպանման պարագային վրայ: Տարաբախտ ամուսինն ալ շատ աղէկ աչքով չի նայիր իր նոր ընկերոջ վրայ, և կ'ահաբեկի մտածելով իր ընելիք ծախքին և անոր մեծնալէն ետքը գալիք վտանգին վրայ:

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐ ՄԸ

Անցեալ յուլիս ամսոյ 10ին, ի Փարիզ, մարդ մը և կին մը կ'իջնէին Սէնթ-Օնօրէ փողոցին մէկ օթէլը, և սենեակ մը կը բռնէին, Պ. և տիկին Պուչէ անունով ստորագրելով:

Երեք օր էրիկ կնիկ դուրս կ'ելլէին առտուն և իրիկունը ուշ ատեն տուն կը դառնային: Չորրորդ օրը, կէսօրէն ետք ամուսինը առանձին կը մեկնէր օթէլէն, առանց բան մը ըսելու:

Հինգերորդ օրը ալ երևան չէր ելած, երբ օթէլին մէկ սպասաւորը դժբախտութիւն մը գուշակելով երկու ճամբորդներուն սենեակը կը մտնէ առտուն:

Տիկին Պուչէ անկողնին վրայ պառկած էր անկենդան: Բժիշկ մը և Թաղին ոստիկանապետը անմիջապէս կանչուելով կը հաստատեն թէ կինը, որուն դիակը բնաւ հետք չէր կրեր բռնութեան, մեռած էր շնչահեղձ:

Սենեկին մէջ որուն պատուհանը թեթևապէս բացուած էր, բնաւ անկարգութիւն:

Կրակարանը խնամով դրուած էր հայելաւոր դարակի մը վրայ, լեցուն ռէվոլվէրի մը և շարժուն հանգոյցի մը քով: Բոլոր այս պարագաները, միանալով ամուսնին խորհրդաւոր անհետացմանը հետ, մտածել տուին թէ ոճիր մը գործուած էր և թէ Պուչէ անունը կեղծ էր:

Մեռնող կնոջ քորսաժին վրայ գտնուած հասցէի մը շնորհիւ հասկցուեցաւ անոնց ով ըլլալը: Յուլիս 17ին, կարծեցեալ Պուչէն որ իրապէս Լամպէր կը կոչուէր, հացագործ՝ Ամիէնի մէջ, ձերբակալուած էր ի Փարիզ, իր մէկ բարեկամին տունը: Զոհն էր տիկին Լամպէր:

Լամպէր կը բացատրէ թէ կինն և ինք որոշած էին անձնասպան ըլլալ: Անձնասպանութեան շատ մը միջոցներ խորհելէ ետք, ածուխով շնչահեղձ ըլլալու կայանք կուտան: Առտուան ժամը մէկին կը գոցեն սենեկին ծակերը, կրակը կը վառեն և անկողնին վրայ քով քովի կը պառկին: Առտուան դէմ էրիկը կ'արթննայ և անձնապահութեան բնազդէն մղուած կը բանայ պատուհանը: Կինը կը խորդար, բայց ամուսինը գիտնալով որ անիկա վճռապէս որոշած էր մեռնիլ, ձայն չի հաներ: Տիկին Լամպէրի հոգեվարքը եօթը ութը ժամ կը տևէ: Երբ նա կը մեռնի, ինք կ'առնէ կը քալէ:

«Իմ դիտաւորութիւնս էր, կ'ըսէ, գետը նետուիլ: Բայց վերջին վայրկենին ալ քաջութիւն չունեցայ: Այն ատեն ապաստանեցայ բարեկամիս տունը:»

Սակայն դատական ամբաստանութիւնը բնաւ հաւատ չընծայեր այս պատմութեան: Նախ և առաջ, կերևայ թէ Լամպէր՝ կինը մահէն ետք Սէն չէ ուղղուեր, այլ նախկին բարեկամուհիի մը սենեակը, որմէ սիրալիր ընդունելութիւն գտեր է:

Այս կրկնակ անձնասպանութեան խորհուրդին մէջ, տիկին Լամպէրը միայն անկեղծ էր: Պարով երկանը, կեղծած էր ինքն ալ մասնակցիլ ապահովապէս կնոջմէն ազատելու համար:

Բայց՝ ինչո՞ւ համար տիկին Լամպէր կուզէր մեռնիլ: Աւասիկ.

1891 ին, Լուի Լամպէր երեսուն երեք տարու էր և հացագործի աշկերտ ի Փարիզ: Պարահանդէսի մը մէջ կը ծանօթանայ մանկամարդ սենեկապանուհիի մը հետ, Ակաթ-Ֆիլօմէն Պարժ, և շատ չանցած յարաբերութեան կը մտնեն: Տարի մը ետքը, հացագործի աշկերտը 75,000 ֆրանք կը ժառանգէ և փուռ մը կը գնէ Ամիէնի մէջ: Չի մոռնար Ակաթը... եւ հետը կ'ամուսնանայ: [illegible] կին մը կ'ըլլայ սա, գործունեայ ու խնայող միանգամայն:

Դժբախտաբար 1893ի սկիզբները տիկին Լամպէր աչքի հիւանդութիւն մը կունենայ: Այն ատեն Ամիէնի հացավաճառը կը խնդրէ իր հօրմէն որ գայ օգնէ իրեն մինչև որ մանկամարդ կինն աղէկնայ: Պ. Լամպէրի հայրը տհաճութեամբ դիտած էր իր զաւկին ամուսնութիւնը. խոշոր դրամօժիտով աղջիկ մը ուզած էր ինք: Զաւկին քով գալուն պէս, կշտամբանքներ կուղղէ իր հարսին՝ առողջական վիճակի մասին և կ'երևայ թէ մինչև իսկ ըսեր է. «Երբ մարդ հիւանդ է և բանի մը անօգուտ, կը մեռցնէ ինքզինքը՝ ուրիշներու բեռ չըլլալու համար:»

Համոզուած թէ պիտի կուրանար և, ասկից զատ, կարծելով թէ կուրծքն ալ հիւանդ է, հէ՛ք մանկամարդ կինը վերջապէս ծանր բեռ մը կը նկատէ իր կեանքը: Մեռնելու վրայ կը խօսի, բայց սրտէն չէր գար առանձին «մեռնիլ»: Կուզէր կեանքէն մեկնիլ երկանը ընկերակցութեամբը: Սա, ամբաստանութեան նայելով, բնաւ չէ ջանացեր ետ կեցնել իր կինը այդ սև մտածումներէն: Ընդհակառակն յայտարարեր է որ պատրաստ է հետը մեռնիլ, պատեհ ժամուն իր խոստումէն թերանալու գաղտնի խորհուրդով:

Եւ այսպէս տեղի ունեցեր է օթէլին տեսարանը:

Դատարանին մէջ ամբաստանեալը կը յամառի իր ըսածներուն վրայ, երբեմն լալով, երբեմն յոխորտալով:

—Կինս մեռնիլ կուզէր, կը պատասխանէ: Թողուցի որ ուզածն ընէ: Իրեն հետ պիտի մեռնէի, բայց վերջին վայրկենին տկարացայ, չկրցայ...

Վերջապէս ճշմարտութիւնը երևան կ'ելլէ և Լամպէր տասը տարուան բերդարգելութեան միայն կը դատապարտուի, ըստ որում երդուեալները կանխամտածումը մերժած և մեղմացուցիչ պարագաներն ընդունած էին:

ԿԻՆՆ՝ ԻԲՐԵՒ ԱՄՈՒՍԻՆ

Հեղինակ՝ ՊՐՕՖ. ՀԷՌՄԱՆ ԳԼԷՆՔԷ
Թարգմանեց Գերմաներէնէ Մ. Կ. ՆԱՃԻԿԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գլ. Ա. Կնոջ՝ իբրեւ բնական էակ՝ առն հանդէպ մարմնական եւ հոգեկան ներհակութեամբ ունեցած դիրքը: — Գլ. Բ. Քաղաքակիրթ ազգաց մէջ կնոջ ընտանեկան կեանքը եւ անոր ծագումն առնող մարմնական եւ հոգեկան պարտաւորութիւնք եւ իրաւունք: — Ամուսնութիւն: — Գլ. Գ. Նախապատրաստութիւն՝ կնոջ՝ իբրեւ ամուսին՝ ունեցած կոչման: 1. Մտաւորական եւ բարոյական նախապատրաստութիւն ամուսնոյ կոչման: 2. Առողջական գործառնական նախապատրաստութիւնը:

Գլ. Դ. Առողջութիւն. — Ա. Ֆիզիքական խնամք. Զուգաւորութիւն. Յղութիւն. Ծնունդ. Դայեկութիւն եւ ծնընդաբերութիւն. Տանտիկնութիւն, շրջման տարիք: Բ. Առողջոյն հոգեկան առողջապահութիւնը. — Առողջ՝ պատուարժան մէկ: — Գլ. Ե. Ջղագարութիւն կամ Արգանդախեղդ (hysterie):

Էջ, 440. — Թղթակազմին գինն է 12½ ղրշ. Կազմեալին՝ 17 ղրշ.
(Նուէրի համար) Ոսկեզօծին գինն է 25 ղրշ. ամէն գրավաճառաց քով:

ՄԻՍՔԷԹ

[illegible] ատամառսը փոխացնելու և [illegible] բանալու [illegible] ՄԻՍՔԷԹ [illegible] ի Ղալաթիա [illegible] Թիւ 9, [illegible] Թիւ 27 [illegible] Թիւ 199 [illegible] Թիւ 111 [illegible] Թիւ 1 [illegible] Թիւ 12: [illegible] Թիւ 24: [illegible] Թիւ 29 [illegible] Թիւ 10: Ղալաթիա [illegible] Թիւ 57: [illegible] Թիւ 6 [illegible] Թիւ 54 [illegible] Թիւ 40 [illegible] Թիւ 21 [illegible] Թիւ 113 [illegible] 49 [illegible]

[illegible] 591

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դիւրութիւն ընծայելու համար այն հիւանդաց որք կը փափաքին երեք չորս փորձառու եւ ճարտար բժիշկներ ի մի հաւաքելով խորհրդակցութիւններ կատարել եւ իրենց հին կամ նոր հիւանդութիւններուն արագապէս դարման ստանալ, այս անգամ Պոլիս, Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ ԷՄԻՐՋԵԱՆ Դեղարանին մէջ խորհրդակցութեան սենեակներ պատրաստուած են յորում Բշ. Դշ. և Ուր. օրերը ժամը 9էն 11 (Ք. Թ.) փորձ բժիշկներ հաւաքուելով դիմող ամեն տեսակ հիւանդները խորհրդակցութեամբ պիտի դարմանեն չափաւոր այցելագինով:

Դեղարանէն կարելի է տեղեկութիւն ստանալ խորհրդակցութեան մասնակցող բժիշկներուն անուանց վրայ:

[illegible]

Կ. Պոլիս, 15 [illegible] 188[illegible]

Պատուական [illegible],

[illegible]

ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԵԱՆ

[illegible]

[illegible]

B մարգալը բօտամին գըյէի ճէտիա 72, պէհէր գըյէի ճէտափի 70 գրուշ:

SF մարգալը աչըգ եէշիլ էլիզարին դուպար գըյէի ճէտիա 35 պէհէր գըյէի ճէտափի 31 գրշ.

SW մարգալը եէշիլ էլիզարինը աչըն գըյէի ճէտիա 35 պէհէր գըէէի ճէտափի 23 գրշ. 20 փարա.

SBF մարգալը խամիզ մաւի էլիզարին դուպար գըյէի ճէտիա 21 պէհէր գըէէի ճէտափի 60 գրշ.

Սիրքէ բուէր գըէէի ճէտիա 33,650 պէհէր գըէէի ճէտափի 2 գրշ. 30 փարա.

A մարգալը բըրմըին այը դուպար գըէէի ճէտիա 419 պէհէր գըէէի ճէտափի 21 գրշ.

W մարգալը զարպազօլ սարըը դուպար գըէէի ճէտիա 20.

W մարգալը զալօղլամին աչըն գըէէի ճէտիա 27 պէհէր գըէէի ճէտափի 16 գրշ.

SW մարգալը իմթիրաչ ալըրամ դուպար գըէէի ճէտիա 45 պէհէր գըէէի ճէտափի 45 գրշ. 20 փարա:

SW սէրուէքրփին աչըն գըէէի ճէտիա 115 պէհէր գըէէի ճէտափի 14 գրշ.

SW փօրթօգալ էլիզարին դուպար գըպար գըէէի ճէտիա 6 պէհէր գըէէի ճէտափի 50 գրշ.

XA մաւի էլիզարին աչըն գըէէի ճէտիա 15530 պէհէր գըէէի ճէտափի 26 գրշ.

A մարգալը իմթիազը մաւի էլիզարին դուպար գըէէի ճէտիա 25 պէհէր գըէէի ճէտափի 60 գրշ. 20 փարա.

B մարգալը բարլաք սիեահ էլիզարին դուպար գըէէի ճէտիա 10,300 պէհէր գըէէի ճէտափի 14 գրշ. 30 փարա.

(5) Ֆէս վէ Իզմիդ փապրիգաի հիմայունլար իչին մուպայեա օլունմագ իւզրէ մէվզի մինագասայէ օլան պալատէ մուբայգամ էլմըգտար 14 գալէմ պօխա էճզասը ֆիհաթը մուրաջճամէլէրի իլէ թալէպի էօհտէսինտէ օլուպ չուպաթըն տօգուզընճը չարշէնպէ կիւնիւնտէ գատար գարարը գաթէսի իճրա օլունաճագ մէզկիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն ֆիհաթը մէզքիւրէնին թէնզիլի իլէ իթաէ վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.

1—3

(7) Ծիւնուտը ճէնաըը միւլքիտնէ իտարէսի իչին մուպայեա օլունաճագ օլան 100,000 գըյէտէն 150,000 գըյէ գատար Թրիէսթէ թօրպա չէքէրինին իչպու չուպաթըն տօքուզընճը չարշէնպէ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100 տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթաէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի.

1—3

(8) Ասքերի Շահանէէ չէնէր Րամազանը Շէրիֆտէ վիրիլմէք իւզրէ միւպայեասը մէվզի մինագասաէ գօնըլան 13,000 գըյէ զէյթուն իլէ նըսֆը Մօրա վէ Միթիլի թազէ սալամուրա վէ նըսֆը տիկէրի թագըլը թազէ չայըր գի 13,000 գըյէ բէյնիրին իչպու չուպաթըն տօգուզընճը չարշէնպէ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթաէ թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի,

1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԳԱ

Վիճակ 31 Դեկտեմբեր 1893

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. Ոսկի	ՊԱՐՏՔ	Օսմ. Ոսկի
Բաժնիք չվճարուած	5 500 000	Դրամագլուխ	11,000 000
Ստակ ի Կ. Պոլիս	944,212 98	Պանքանօթք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	996,675
» ի մասնաճիւղս	645 478 91	Վճարելի փոխանակագիրք	2,077,930 08
Գանձելի փոխանակագիրք	1 605 659 34	Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	
Պետական արժէթղթք	1 239 000	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	6 704 420 45
Զանազան արժէթղթք	4 142 119 25	Դրամական աւանդք որոց պայմանաժամով	1,499,918 21
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն— «պարտականք»	1 438 076 45	Պահեստ զանազանք	483 380 04
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	4 506 623 79	Վճարելի շահաբաժինք	14 333 29
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	3 098,726 61	Զանազանք	528 352 85
Շէնքեր և շարժական գոյք	78,406 34		
Զանազանք	106,705 77		
	23 305,009/92		23,305,009/92

Վաւերացեալ ճշդութիւն ըստ [illegible]

Տնօրէն
Լ. ԼԸ ՖԻՒԱՆԴ

Ընդհ. Տնօրէն
ԷՏ. ՎԻՆՍԸՆԴ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ին
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ.

ՎՃԱՐԱԾ ՍՏՈՒԼՔ ՆԻՆ
20 ՍԵՓԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ սոտ հագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Շըրսուրա Փըրգայի աքէրիէսինտէ պուլունան հայվանաթ իչուն 1 սէնէ զարփընտա լիւզումը մըզասըր ալընմագ իւզրէ մահալլինտէ մէվգըի միւնագասաա օլան 36 գալէմ միւհիմմաթը մուլթազիմի իհալէյի թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտըն իթիպարէն 1 հաֆթա իւթթամընտա գասաբ մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 2 3—3

Թարապլուսը Ղարպ Փըրգասը իչուն 10,000 քիլէ պուղտայ, 226,000 գըյէ սաքիզ վէ 194,000 գըյէ էրզ վէ 24,000 գըյէ չէքէր միւպայա օլունաճաղը վէ չուպաթըն 10ընճը չարշանպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլուպ իւթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթիլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 3 3—3

Խասսայ Նագլիյէ Թապուրունըն Պէյ-Օղլունտա պուլունան հայվանաթընտան 309 սէնէսինտէ թէրաքիմ իթմիշ վէ խուէճէք 1 սէնէլիք կիւպրէսի միւզայէտէյէ վազ օլունմուշ օլտուղունտան իւթիրայա թալիպ օլանլարըն չէհրը հալը բուձինին 11ինճի բէնչշէնպիհ կիւնի գըշլայի մէզքիւրտէ Թապուր մէքքէզինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 4 3—3

ԹԻՒ 4711

Օ ՏԸ ՔՕԼՈՆԵԸ
(Պիտակ կապոյտ-ոսկի)
FERD. MULHENS, COLOGNE
Ճանչցուած իբր
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

Կը գտնուի հասեզինաց ամեն վաճառատուններու մէջ։ 844 34—48

ԱՅԷՐԻ ՉԷՐՐԻ ՊԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հարբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները եւ կապոյտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է, որ հզօրապէս կ՚ափոփէ ու կը կասեցնէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրազդոյ դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ նուաճող ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց չատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամեն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ վանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի **4,000,000**
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » **35,000,000**

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ և իցէ ՋԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։
726

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԳԻ ՕՐ.ԸՐԸԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԸՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ,
Հիփոֆոսֆիթ կրի և սոտայով
Պատրաստեալ Ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ,
ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է
Մորուի ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճազածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով
[illegible]

VICHY

Միակ ճշմարիտ բաստիլները
ՎԻՇԻԻ
ԵՆ
PASTILLES VICHY-ETAT
Որ մետաղեայ կնքուած տուփերով կը ծախուին
ՊԱՀԱՆՋԵԼ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՐՔԱՆ
Առաջնակարգ դեղարաններու մէջ կը վաճառուին

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամէն երկու շաբաթ կը բանին Լիվերպուլի և Արեւելքի միջև

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գասալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Շէրպուրք շոգենաւը, Նաւապետ Պաքօն, Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի դէպ ի Փետր. 22ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիանոս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երբեւէ Հիւլի Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջև
ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտուէր	1700
Արօլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօգօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	Ճինօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	2000	Քօլբինօ	4 00	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօմնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիբակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէբանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	2500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբէտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Նէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Ձէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրնա	00
Տ. ամօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճրմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օզրանօ	4500	Ձէրօ	1 0
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	120

Էճիբչըն Մօնարք 8000
Բիրմըրըն Մօնարք 8000
Լրդիըն Մօնարք 8100

Իւկօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուօդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասաւ։

Կրօտնօ շոգենաւը, Նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է փետրվար 12ին (Ն. Տ.) և 25ին հոս կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ՚ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻՒՏ ԵՒ ՌԻՏՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ԳԱՐՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

HAMBURG MUNICH UNITAS

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	»	16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Աննիրասդիս խան. 12, 13, 14.

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՌՈՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արժանի շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանքային տարրալուծից Պ. Մոռօ. քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրամամի, Պ. Մաննի, Մավրոեէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան Թիւ 6, Ֆինճանճըլար Եորկի Գուլալիտոիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Փիրեափիտիի դեղարանը, Կոսկա Ֆրամմէյի կայարանն Կաբապետ Ս. Պէրպէրեան դեղարան, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիքթաշ Քիլիսէ մէյտանին գազինօճի Ալիքսանին քով, Բերա Թագսիմ 54 Թիւ շարաբավաճառ Հաճի Սաքիմի եւ ուրիշ ամեն տեղ։ 392

ՏԻՐ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակէէ) ամեն օր առաւօտէն մինչև կէս օր։ 114

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —		— —	
— —		— —	
— —		— —	7 —
— —		— —	7 30
1 15	7	1 45	8 15
2 —	8 10	2 25	9 5
2 30	8 20 Վոսփ.	2 50	9 50
3 —	8 50	3 15 Վոսփ.	10 15
3 30	9 30	3 25	10 30 Ֆէրպ
3 45 Ֆէրպ.	9 45 Ֆէրպ.	3 50	10 40 Գզկ.
4 —	10 25	4 30 Ֆէրպօթ	11 —
4 30	10 55 Գապ.	4 40	11 30 Ֆէրպ
4 50 Վոսփ.	11 — Գուզկ.	5 20 Վոսփ.	11 30 Գզկ.*
5 30	11 — Ֆէրպ.	5 35	11 50
5 30 Ֆէրպ.	11 20	6 15 Ֆէրպօթ	— —
6 15	12 5	6 25	12 10

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —		— —	— —
— —	7 —	— —	6 25
— —	8 10	— —	7 10
1 15	8 20 Վոսփ.	1 40	8 20
2 —	9 —	2 20	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20	9 45 Ֆէրպ.	3 25	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 45 Վոսփ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 30	11 — Ֆէրպ.	4 30	11 30 Ֆէրպ.
5 30 Ֆէրպօթ	11 10	5 — Վոսփ.	11 20
5 15	11 45	5 30	11 50
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10

*Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ, շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բացի Ուր.է)
4 30 » » բացի ուր.է)
10 40 » » (բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » [ուր. կիր. ժ. 10.45ին
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ [բացի կիր.է]
4 — » » » [բացի Ուր.է]
10 10 » » անտի Սալաճագ [բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին]։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7/19 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8/20 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 9/21 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 10/22 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ. — Փետր. 8/20, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ զացող շոգենաւին։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ Եւ Ընկ.

Մարսիլեայի եւ Պաթումի միջեւ կանոնաւոր բանող

Մինկրէլի շոգենաւը փետր. 21ին երեկոյեան ժամ 4ին (Ը. Ե.) պիտի մեկնի Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դէպ ի Պաթում հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն և Տրապիզոն։

Անոռլէշ շոգենաւը Մարսիլիա պիտի ուղեւորի փետրուար 27ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղեքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
477 Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէզ

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4 00	Սֆինքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիս	3000
Մէսօսդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լօդիւս	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Մէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ